

SILMÄASEMA

Silmäasema Oyj
Osavuositiedot
1.1.2019 – 30.9.2019

Silmäasema Oyj:n osavuositiedot 1.1.–30.9.2019

Silmäaseman liikevaihto ja kannattavuus kehittyivät vahvasti molemmilla liiketoiminta-alueilla

Heinä-syyskuu 2019 lyhyesti

- Liikevaihto kasvoi 9,7 prosenttia vuoden 2018 heinä–syyskuusta ja oli 29,5 (26,9) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 11,2 prosenttia.
- Oikaistu käyttökate* kasvoi 114,4 prosenttia 4,6 (2,1) miljoonaan euroon ja oli 15,6 (8,0) prosenttia liikevaihdosta. Oikaistu käyttökateprosentti ilman IFRS 16 -vaikutusta olisi ollut 9,3 (8,0) prosenttia liikevaihdosta.
- Oikaistu liiketulos* kasvoi 115,9 prosenttia ja oli 1,4 (0,6) miljoonaa euroa.

Tammi-syyskuu 2019 lyhyesti

- Liikevaihto kasvoi 6,3 prosenttia vuoden 2018 tammi-syyskuusta ja oli 96,2 (90,5) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 5,7 prosenttia.
- Oikaistu käyttökate* kasvoi 89,4 prosenttia 15,6 (8,2) miljoonaan euroon ja oli 16,2 (9,1) prosenttia liikevaihdosta. Oikaistu käyttökateprosentti ilman IFRS 16 -vaikutusta olisi ollut 10,4 (9,1) prosenttia liikevaihdosta.
- Oikaistu liiketulos* kasvoi 48,3 prosenttia ja oli 5,7 (3,9) miljoonaa euroa.
- Liiketoiminnan rahavirta* kehittyi vahvasti ja oli 13,9 (6,2) miljoonaa euroa.
- Nettovelka* kauden lopussa oli 48,7 (33,9) miljoonaa euroa.
- Nettovelan suhde oikaistuun käyttökatteeseen* 31.9.2019 oli 2,5 (3,1).
- EPS (laimentamaton) parani 0,17 (0,14) euroon.

Vuoden 2018 luvut perustuvat tilintarkastettuun tilinpäätökseen. Vuosineljännesten lukuja ei ole tilintarkastettu. Suluissa olevat luvut viittaavat vuoden 2018 vastaavaan ajanjaksoon ja vertailukaudella tarkoitetaan edellisen vuoden vastaavaa ajanjaksoa, ellei toisin ole mainittu.

Vuoden 2019 näkymät (päivitetty 18.9.2019)

Annoimme syyskuussa positiivisen tulosvaroituksen, jolla paransimme vuoden 2019 näkymiä. Silmäasema arvioi koko vuoden vertailukelpoisen liikevaihdon kasvavan hieman edellisvuodesta sekä oikaistun käyttökateprosentin olevan hieman edellisvuotta parempi (2018: 9,6%) ilman vuoden 2019 alusta käyttöönotetun IFRS 16 -standardin vaikutusta. Aiemmin Silmäasema arvioi koko vuoden vertailukelpoisen liikevaihdon olevan edellisvuoden tasolla sekä oikaistun käyttökateprosentin olevan edellisvuoden tasolla tai paranevan hieman (2018: 9,6%) ilman vuoden 2019 alusta käyttöönotetun IFRS 16 -standardin vaikutusta.

Vertailukelpoisen liikevaihdon näkymien paraneminen perustuu sekä Optisen kaupan toteutuneeseen myyntiin että loppuvuoden osalta Optisen kaupan ja Silmäklinikoiden odotettuun myönteiseen kehitykseen. Myös konsernin suhteellisen kannattavuuden arvioidaan parantuvan, kun verkoston kehittäminen sekä aiemmin tänä vuonna julkaistu tehostamisohjelma etenevät ennakoitua nopeammin. Yhtiö on lähes saavuttanut aiemmin asetetun 2 miljoonan euron vuotuisen tehostamistavoitteen ja nostaa tämän tavoitteen nyt 3 miljoonaan euroon.

* IFRS 16 vaikuttaa raportoitujen lukujen vertailukelpoisuuteen

Silmäasema otti 1.1.2019 voimaantulleensa IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin käyttöön vuoden alusta lukien. Heinä-syyskuun ja tammi-syyskuun 2019 raportoidut luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisvuoden lukujen kanssa, koska niihin sisältyy IFRS 16 -standardin käyttöönottoa perustuvia eriä. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus tunnuslukuihin on esitetty keskeisten tunnuslukujen yhteydessä taulukossa "IFRS 16:n vaikutus tunnuslukuihin". Suluissa oleviin vertailukauden tietoihin ei ole tehty IFRS 16 -standardin mukaista oikaisua. Katso lisätiedot standardin käyttöönotosta osavuositiedotuksen liitetiedosta 5.3 sivuilla 34-35.

Keskeiset tunnusluvut

Tuhatta euroa, ellei toisin ilmoitettu	7-9/2019	7-9/2018	Muutos %	1-9/2019	1-9/2018	Muutos %	1-12/2018
Liikevaihto	29 504	26 892	9,7 %	96 236	90 520	6,3 %	122 873
Vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu, %	11,2 %	-3,2 %		5,7 %	-2,1 %		-1,6 %
Käyttökate*	4 142	3 039	36,3 %	14 912	8 312	79,4 %	11 443
Oikaistu käyttökate**,**	4 604	2 147	114,4 %	15 589	8 230	89,4 %	11 765
- oikaistu käyttökate-%*	15,6 %	8,0 %		16,2 %	9,1 %		9,6 %
Liiketulos	760	1 520	-50,0 %	4 804	3 914	22,7 %	5 492
Oikaistu liiketulos**,**	1 381	639	115,9 %	5 730	3 863	48,3 %	5 844
- oikaistu liiketulos-%*	4,7 %	2,4 %		6,0 %	4,3 %		4,8 %
Osakekohtainen tulos (EPS) laimentamaton, eur*	0,01	0,06		0,17	0,14		0,23
Nettovelat / oikaistu käyttökate*				2,5	3,1		2,4
Investoinnit – operatiiviset				1 029	5 933	-82,6 %	6 716
Investoinnit – yrityskaupat				1 467	1 683	-12,8 %	1 775
Investoinnit – yhteensä				2 497	7 616	-67,2 %	8 491
Toimipaikat, koko Silmäasema-ketju (kpl)				169	182	-7,1 %	181

*) Tunnusluku ei ole vertailukelpoinen vuoden 2019 alusta käyttöön otetun IFRS 16 -standardin johdosta.

***) Silmäasema esittää oikaistun käyttökateen sekä oikaistun liiketuloksen, joista on oikaistu olennaiset tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavat erityiserät. Yhtiön näkemyksen mukaan oikaistu käyttökate kuvaa parhaiten liiketoiminnan kannattavuuden kehitystä.

IFRS 16:n vaikutus tunnuslukuihin

Tuhatta euroa, ellei toisin ilmoitettu	Raportoitu 7-9/2019	Ilman IFRS 16 7-9/2019	IFRS 16 muutos	Raportoitu 7-9/2018	Raportoitu 1-9/2019	Ilman IFRS 16 1-9/2019	IFRS 16 muutos	Raportoitu 1-9/2018
Käyttökate	4 142	2 132	2 010	3 039	14 912	9 116	5 796	8 312
Oikaistu käyttökate	4 604	2 735	1 869	2 147	15 589	9 990	5 599	8 230
Oikaistu käyttökate-%	15,6 %	9,3 %	6,3%-yks	8,0 %	16,2 %	10,4 %	5,8%-yks	9,1 %
Liiketulos	760	689	71	1 520	4 804	4 587	217	3 914
Oikaistu liiketulos	1 381	1 309	71	639	5 730	5 512	217	3 863
Tulos ennen veroja	426	523	-97	1 241	3 440	3 737	-297	2 924
Tilikauden tulos	186	263	-78	901	2 380	2 617	-238	2 064
Osakekohtainen tulos (EPS) laimentamaton,	0,01	0,02	-0,01	0,06	0,17	0,18	-0,02	0,14
Liiketoiminnan rahavirta					13 909	8 825	5 084	6 235
Nettovelat					48 729	21 939	26 790	33 940
Nettovelat / Oikaistu käyttökate (leverage)					2,5	1,6	0,9	3,1
Nettovelkaantumis-aste-% (gearing)					113,2 %	51,0 %	62,3%-yks	82,8 %
Omavaraisuusaste-%					35,5 %	44,0 %	-8,5%-yks	42,6 %
Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROCE)					4,5 %	5,0 %	-0,5%-yks	4,9 %
Oman pääoman tuotto-% (ROE)					5,6 %	6,2 %	-0,6%-yks	5,2 %

Toimitusjohtaja Jussi Salminen:

”Silmäasemalla oli erittäin vahva kolmas neljännes niin liikevaihdon kuin kannattavuudenkin osalta – tämä on jo neljäs peräkkäinen kvartaali, kun oikaistu käyttökate on vertailukautta parempi. Heinä-syyskuun liikevaihdon kasvu oli lähes 10% ja liiketoiminnan rahavirta kehittyi vahvasti. Hyvä kehitys perustuu siihen, että optisen kaupan suorituskyky on kokonaisvaltaisesti jatkanut parantumistaan vertailukauteen nähden ja Silmäklirikoiden liikevaihdon kasvu ja käyttökateen kehitys ovat parantuneet entisestään.

Erityisen iloinen olen Silmäklirikoiden kolmannen kvartaalin liikevaihdon 6,2 % ja oikaistun käyttökateen huimasta 121 % kasvusta vertailukauteen nähden. Olemme keskittyneet parantamaan asiakashankintaa, kehittämään ristiinmyyntiä myymälöissä sekä panostamaan lääkäriyhteistyöhön. Kuten olemme aiemmin todenneet, toimenpiteiden vaikutus näkyy loppuvuotta kohden. Nyt näemme jo hienosti ponnisteluidemme ensituloksia, kun Silmäklirikoiden liikevaihdon vertailukelpoinen kasvu oli 9,2 % - tämä on ensimmäinen kasvuneljännes vuoden 2018 ensimmäisen kvartaalin jälkeen.

Myös optisen kaupan liikevaihto kasvoi upeasti 11,0% vertailukauden kovaa neljänneistä vasten – tämä on korkein kasvuprosentti vuoden 2017 jälkeen. Kasvun takana ovat onnistuneet markkinointitoimenpiteet, sitä kautta korkeammat asiakasmäärät ja erinomainen asiakastyö myymälöissä. Yksi tärkeä kasvun mahdollistaja on myynnin aktiivinen johtaminen, jota olemme kehittäneet aktiivisesti viime kuukausina. Esimiestyön resurssien lisääminen on mahdollistanut myynnin kehityksen tarkemman seuraamisen ja ohjaamisen päivätasolla. Strategian mukaisesti olemme lähteneet laajentamaan myyntikanavavalikoimaamme - tällä neljänneksellä olemme jatkaneet verkkokaupan roolin vahvistamista ja kasvattaneet puhelinpalvelun roolia ajanvaraus- ja asiakaspalvelukanavana.

Aiemmin tänä vuonna julkaistu tehostamisohjelma etenee ennakoitua nopeammin – olemme jo saavuttaneet lähes kokonaan 2 miljoonan euron vuotuisen säästötavoitteen. Vaikka tavoite on jo täynnä, työ ei lopu. Näemme mahdollisuuden saavuttaa vielä 1 miljoonan euron vuotuiset lisäsäästöt 2020 loppuun mennessä. Tehostamisohjelma koskee henkilöstökuluja lukuun ottamatta kaikkia kulueriä rahoituseriä myöten. Suurimmat kustannussäästöt tulevat asiakasrahoituksesta, IT-kuluista ja muista hallintopalveluista. Tehostamisohjelman tuomat säästöt mahdollistavat panostukset strategisiin kehittämiskohteisiin kuten esimiestyöhön ja uusiin myyntikanaviin.

Kaiken kaikkiaan Silmäaseman liiketoiminta on kehittynyt erinomaisesti niin operatiivisesti kuin tulostasolla. Meillä on myös selkeä suunta, päivitetty strategia ja taloudelliset tavoitteet vuosille 2020-2022. Yhtiön strategisia kasvun ja kannattavuuden kulmakiviä ovat asiakkaan ykkösvalinnaksi ja silmäterveyden johtavaksi asiantuntijaksi kehittyminen, näkemisen markkinan uudistaminen ja kasvattaminen sekä suorituskyvyn ja tuottavuuden parantaminen. Esittelimme strategiaa markkinoille pääomamarkkinapäivässämme 18.9.2019. Tilaisuuden esitykset ovat katsottavissa kotisivuillamme osoitteessa <https://company.silmaasema.fi/fi/cmd2019>

Viimeisimmän julkisen tiedon mukaan Coronaria omistaa 7.11.2019 Silmäasemasta noin 89,5%. Suhtaudumme hyvin positiivisesti yhteistyöhön Coronarian kanssa. Yhdessä meillä on isommat hartiat kehittää toimintaa ja löytää parhaita käytänteitä erityisesti silmäsaarialiiketoiminnassa.

Viimeiset yhdeksän kuukautta ovat olleet vauhdikkaita, ja paljon hyvää kehitystä on tapahtunut monella osa-alueella. Haluankin kiittää henkilöstöämme ja lääkäreitä tähän mennessä saavutetuista tuloksista ja asiakkaitamme luottamuksesta. Tästä on oikein hyvä jatkaa uuden strategiamme mukaista kannattavaa kasvua.”

Markkinaympäristö

Näe ry:n tuoreen toimialakatsauksen mukaan optisen alan vähittäiskaupan arvo kasvoi tammi-kesäkuussa 4,1 prosenttia 170,9 (165,0) miljoonaan euroon. Vuoden 2019 tammi-kesäkuun luvuilla tarkasteltuna Silmäasema on 29,1 prosentin (27,8%) markkinaosuudella Suomen toiseksi suurin optisen kaupan ketju. Näkemisen ja silmäterveyden kokonaismarkkina vuonna 2018 oli 555 (542) miljoonaa euroa, josta optisen alan vähittäiskaupan osuus oli 330 (324) miljoonaa euroa ja silmäterveyspalveluiden osuus 225 (218) miljoonaa euroa.

Näe ry:n mukaan vuonna 2018 tehtiin taittovirheleikkauksia 18 000 kappaletta ja kaihileikkauksia yksityisellä sektorilla yhteensä 18 500, joista palvelusetelillä maksettuja oli 7 000 kappaletta. Silmäaseman markkinaosuus taittovirheleikkauksissa oli noin 48 prosenttia ja yksityisesti rahoitetuissa kaihileikkauksissa noin 50 prosenttia.

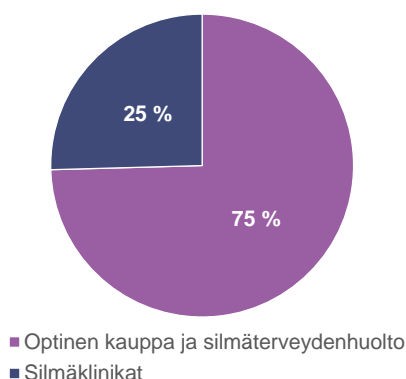
Väestön ikärakenteen muutos ja väestön keski-ian kasvu vaikuttavat yhtiön arvion mukaan optisen kaupan ja silmäterveyden palveluiden kysyntää kasvattavasti. Väestön ikääntymisen arvioidaan näkyvän erityisesti kaihileikkausten määrän, mutta myös silmäsairauksien hoitotarpeen ja silmälasien käytön kasvuna. Tilastokeskuksen mukaan yli 65-vuotiaiden määrä ja osuus Suomen väestöstä kasvavat voimakkaasti 2000-luvulla. Tilastokeskuksen marraskuussa 2018 julkaistun väestöennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa vuoteen 2025 mennessä noin 11 prosenttia ja vuoteen 2030 mennessä noin 19 prosenttia kuluva vuodesta.

Maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpanon valmistelu lopetettiin maaliskuussa Suomen hallituksen päätöksellä. Samalla myös asiakkaan valinnanvapauden lisäämiseen tähtäävä valinnanvapauslain uudistushanke keskeytettiin. Rinteen hallitus jatkaa sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen parlamentaarista valmistelua kesäkuun alussa julkaistun hallitusohjelman mukaisesti. Edellisen hallituksen sote-hankkeiden pysähtymisellä ei ole vaikutusta voimassaolevaan palvelusetelilakiin, ja kunnat voivat edelleen hyödyntää palvelusetelitä palvelujensa järjestelyssä. Vuonna 2018 Silmäaseman kaihileikkauksista yhteensä 24 prosenttia maksettiin palvelusetelillä.

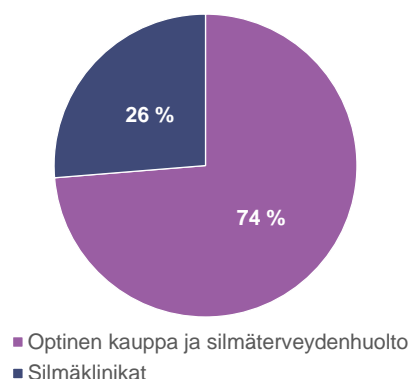
Konsernin liikevaihto ja tulos

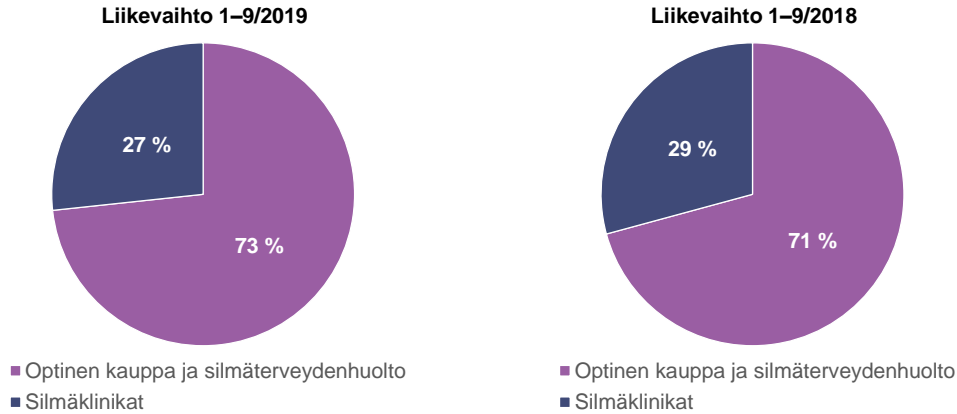
Liikevaihto (tuhatta euroa)	7-9/2019	7-9/2018	Muutos	1-9/2019	1-9/2018	Muutos	1-12/2018
Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	21 999	19 823	+11,0%	70 549	64 067	+10,1%	87 970
Silmäklinikat	7 505	7 069	+6,2%	25 687	26 452	-2,9%	34 903
Konserni	29 504	26 892	+9,7%	96 236	90 520	+6,3%	122 873

Liikevaihto 7-9/2019

Liikevaihto 7-9/2018

Oikaistu käyttökate* (tuhatta euroa)	7-9/2019	7-9/2018	Muutos %	1-9/2019	1-9/2018	Muutos %	1-12/2018
Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	3 744	1 758	+113,0%	12 247	5 098	+140,2%	7 657
- osuus segmentin liikevaihdosta, %	17,0%	8,9%		17,4%	8,0%		8,7%
Silmäklinikat	860	389	121,0 %	3 342	3 132	6,7 %	4 107
- osuus segmentin liikevaihdosta, %	11,5%	5,5%		13,0%	11,8%		11,8%
Konserni	4 604	2 147	114,4 %	15 589	8 230	89,4 %	11 765
- osuus liikevaihdosta, %	15,6%	8,0%		16,2%	9,1%		9,6%

* Taulukon tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2019 alusta käyttöön otetun IFRS 16 -standardin johdosta. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus oikaistuun käyttökatteeseen heinä-syyskuussa on konsernitasolla 1 869 tuhatta euroa, Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto -segmentissä 1 589 tuhatta euroa ja Silmäklinikat-segmentissä 281 tuhatta euroa. Tammi-syyskuussa vastaavasti vaikutus oli konsernitasolla 5 599 tuhatta euroa, Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto -segmentissä 4 752 tuhatta euroa ja Silmäklinikat-segmentissä 847 tuhatta euroa.

Taloudellinen kehitys heinä-syyskuussa 2019

Silmäaseman liikevaihto kasvoi kolmannen vuosineljänneksen aikana 9,7 prosenttia ja oli 29,5 (26,9) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi vertailukaudesta 11,2 prosenttia. Liikevaihto kasvoi sekä Optisen kaupan ja silmäterveydenhuollon että Silmäklinikoiden segmenteissä vertailukauteen nähden. Optisella puolella kasvua selittävät korkeammat asiakaskäynti- ja myyntimäärät ja silmäsairaalapuolella kaihileikkausten 9,6% korkeampi volyyymi.

Konsernin myyntikate kasvoi 11,5 prosenttia 16,8 (15,1) miljoonaan euroon. Suhteellinen myyntikate kasvoi 0,9%-yksikköä ja oli 57,1% (56,2%)

Liikevaihdon kasvu paransi käyttökate vertailukaudesta. Oikaistu käyttökate oli 4,6 (2,1) miljoonaa euroa eli 15,6 (8,0) prosenttia liikevaihdosta. Käyttökate heinä-syyskuussa oli 4,1 (3,0) miljoonaa euroa. Vertailukaudesta käyttökate nostivat arvonnäköverokäsittelyyn liittyvät, nettovaikutukseltaan noin 1,1 miljoonan euron veronpalautukset. Raportointikauden käyttökatteeseen sisältyvät kiinteät kulut eivät sisällä IFRS 16 -standardin mukaisesti luokiteltuja vuokratuloja. Tällä oli vuoden kolmannella neljänneksellä 1,9 miljoonan euron positiivinen vaikutus oikaistuun käyttökatteeseen ja 2,0 miljoonan euron vaikutus käyttökatteeseen suhteessa vertailukauteen.

Konsernin henkilöstökulut olivat heinä-syyskuussa 8,0 (7,1) miljoonaa euroa. Niiden osuus liikevaihdosta nousi 27,2 (26,5) prosenttiin. Henkilöstökulujen noususta suurimmat erät ovat tavoitepalkkiovarausten muutos sekä myymälöissä ja sairaaloissa tehtyjen työtuntien lisäys. Ylläpito-, IT- ja kalustokulut olivat lähes vertailukauden tasolla 1,8 (1,7) miljoonaa euroa ja niiden osuus liikevaihdosta laski 6,0 (6,3) prosenttiin. Kokonaisuutena liiketoiminnan muut kulut olivat 4,7 (5,0) miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus vuokratuloihin oli -2,0 miljoonaa euroa.

Silmäaseman liike-tulos oli 0,8 (1,5) miljoonaa euroa. Vertailukauden liike-tulos sisältää arvonlisäverokäsittelyyn liittyvät, nettovaikutukseltaan noin 1,1 miljoonan euron veronpalautukset. Oikaistu liike-tulos oli 1,4 (0,6) miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus raportointikauden liike-tulokseen ja oikaistuun liike-tulokseen oli 0,1 miljoonaa euroa.

Taloudellinen kehitys tammi-syyskuussa 2019

Silmäaseman liikevaihto tammi-syyskuussa 2019 oli 96,2 (90,5) miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 6,3 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vertailukelpoinen liikevaihto parani 5,7 prosenttia.

Konsernin myyntikate kasvoi 6,3 prosenttia 54,3 (51,1) miljoonaan euroon, ja oli 56,5 (56,4) prosenttia liikevaihdosta.

Oikaistu käyttökate oli 15,6 (8,2) miljoonaa euroa eli 16,2 (9,1) prosenttia liikevaihdosta. Silmäaseman käyttökate tammi-syyskuussa 2019 oli 14,9 (8,3) miljoonaa euroa. Raportointikauden käyttökatteeseen sisältyvät kiinteät kulut eivät sisällä IFRS 16 -standardin mukaisesti luokiteltuja vuokratuloja. Tällä oli konsernin käyttökatteeseen tammi-syyskuussa 5,8 miljoonan euron positiivinen vaikutus ja oikaistuun käyttökatteeseen 5,6 miljoonan euron positiivinen vaikutus suhteessa vertailukauteen.

Konsernin henkilöstökulut olivat tammi-syyskuussa 25,0 (24,3) miljoonaa euroa, ja niiden osuus liikevaihdosta laski 26,0 (26,9) prosenttiin. Ylläpito-, IT- ja kalustokulut kasvoivat hieman vertailukaudesta 5,1 (4,9) miljoonaan euroon ja niiden suhteellinen osuus liikevaihdosta oli 5,3 (5,4) prosenttia. Kokonaisuutena liiketoiminnan muut kulut laskivat kuitenkin selvästi ja olivat 14,4 (18,4) miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus vuokratuloihin oli -5,8 miljoonaa euroa.

Silmäaseman liike-tulos oli 4,8 (3,9) miljoonaa euroa. Oikaistu liike-tulos nousi 48,3 prosenttia ja oli 5,7 (3,9) miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus raportointikauden liike-tulokseen ja oikaistuun liike-tulokseen oli 0,2 miljoonaa euroa.

Rahavirrat

Silmäaseman liiketoiminnan rahavirta oli vahva ja kasvoi 2019 tammi-syyskuussa 13,9 (6,2) miljoonaan euroon. Erittäin vahva kasvu perustuu kauden parempaan tulokseen ja nettokäyttöpääoman tehokkuuteen. IFRS 16 -standardin käyttöönotolla oli tammi-syyskuussa 2019 liiketoiminnan rahavirtaan 5,1 miljoonan euron vaikutus.

Investointien rahavirta tammi-syyskuussa oli -2,5 (-7,6) miljoonaa euroa. Rahoituksen rahavirta tammi-syyskuussa 2019 oli -11,7 (+1,7) miljoonaa euroa. Raportointikauden rahavirta sisältää yritystodistusohjelman puitteissa liikkeeseen laskettuja yritystodistuksia 5,0 miljoonan euron arvosta, lainojen takaisinmaksuja 10,0 miljoonaa euroa ja vuokrasopimusvelkojen lyhennyksiä 5,3 miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus vuokrasopimusvelkojen lyhennyksiin oli -5,1 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Silmäaseman investoinnit tammi-syyskuussa olivat 2,5 (7,6) miljoonaa euroa. Operatiivisten investointien osuus oli 1,0 (5,9) miljoonaa euroa ja yrityskauppojen 1,5 (1,7) miljoonaa euroa. Silmäaseman merkittävimmät investoinnit tammi-syyskuussa liittyivät pääasiassa toimitilojen remontointiin ja kalustehankintoihin. Vertailukauden investoinnit liittyivät uuden silmäsaaralan ja seitsemän myymälän avaamiseen sekä myymälöissä tehtyihin remontteihin.

Konsernin tase ja rahoitusasema

Silmäasema-konsernin taseen loppusumma oli syyskuun 2019 lopussa 125,4 (99,7) miljoonaa euroa, josta omaa pääomaa oli 43,0 (41,0) miljoonaa euroa. Nettovelka kauden päättyessä oli 48,7 (33,9) miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönotto lisäsi 30.9.2019 tilanteessa pitkäaikaisia rahoitusvelkoja 20,3 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia rahoitusvelkoja 6,5 miljoonaa euroa.

Silmäaseman nettokäyttöpääoma oli katsauskauden lopussa -8,3 (-4,2) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan luonteesta johtuen pääoman käyttö on tehokasta. Omavaraisuusaste oli katsauskauden lopussa 35,5 (42,6) prosenttia. Omavaraisuusastetta laskee IFRS 16 -standardin käyttöönotosta johtuva vuokrasopimusvelkojen kirjaaminen.

Silmäaseman lyhytaikaisten velkojen kokonaismäärä on 60,9 miljoonaa euroa 30.9.2019, kun yhtiö luokitteli 27 miljoonaa euroa pitkäaikaisia pankkilainoja lyhytaikaisiksi. Yhtiö on käynyt rahoitusneuvotteluita uudelleen rahoittaakseen pankkilainat pitkäaikaisella lainalla. Rahoituskeskustelut pankkien kanssa ovat seurausta pankkilainan lainaehtoihin sisältyvästä määräysvallan muuttumisesta Silmäasemassa Coronarian omistussuuden kasvettua. Neuvotteluaikaa on 15.12.2019 asti, jonka perusteella pankkilainat on nyt väliaikaisesti luokiteltu lyhytaikaisiksi. Rahoitusneuvottelut ovat edenneet suunnitelmien mukaan. Silmäaseman hallitus on kokouksessaan 7.11.2019 hyväksynyt yhden saaduista lainatarjouksista ja yhtiö vie prosessin loppuun valitun pankin kanssa lähiviikkojen aikana. Tulevan lainan maturiteetti on sama kuin vanhan.

Coronarian julkinen ostotarjous kaikista Silmäaseman osakkeista

Coronaria Oy julkisti 16.8.2019 hankkineensa yhteensä 1 420 031 Silmäasema Oyj:n osaketta. Hankinnan myötä Coronarian omistus Silmäasemassa nousi yhteensä 32,4 prosenttiin Silmäaseman kaikista osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä. Coronarian omistuksen ylitettyä 30 prosenttia Silmäaseman osakkeiden tuottamista äänistä Coronarialle syntyi arvopaperimarkkinalain mukainen velvollisuus tehdä pakollinen julkinen ostotarjous Silmäaseman kaikista osakkeista ja osakkeisiin oikeuttavista arvopapereista.

Coronaria käynnisti 5.9.2019 ostotarjouksen, missä Silmäaseman osakkeenomistajille tarjottiin 6,00 euron käteisvastike jokaista osaketta kohden. Tarjousvastike vastasi noin 7,5 prosentin preemiota verrattuna Silmäaseman osakkeen päätöskurssiin (5,58 euroa) Nasdaq Helsingissä 15.8.2019 eli viimeisenä kaupankäyntipäivänä ennen tarjousvelvollisuuden syntymistä, noin 9,4 prosentin preemiota verrattuna kaupankäyntimäärillä painotettuun keskimurssiin kolmen (3) kuukauden ajalta ennen tarjousvelvollisuuden syntymistä ja noin 10,4 prosentin preemiota verrattuna Silmäaseman osakkeiden kaupankäyntimäärillä painotettuun keskimurssiin Nasdaq Helsingissä kuuden (6) kuukauden ajalta ennen tarjousvelvollisuuden syntymistä. Coronaria ilmoitti pidättävänsä oikeuden hankkia Silmäaseman osakkeita ennen ostotarjouksen tarjousajan alkamista, tarjousaikana ja/tai tarjousajan jälkeen julkisessa kaupankäynnissä Nasdaq Helsingissä tai muutoin. Coronarian arvion mukaan Ostotarjouksen toteuttaminen ei edellyttäisi kilpailuviranomaisten hyväksyntää.

Silmäasema julkaisi 11.9.2019 yhtiön hallituksen lausunnon Coronaria Oy:n pakollisesta julkisesta ostotarjouksesta. Lausunnossaan Silmäaseman hallitus katsoi, että tarjottua vastiketta on pidettävä alhaisena taloudellisesta näkökulmasta. Päätöksentekoon osallistuneet Silmäaseman hallituksen jäsenet yksimielisesti päättivät olla suosittelematta, että Silmäaseman osakkeenomistajat hyväksyvät ostotarjouksen.

Coronaria tiedotti 30.9.2019, että ostotarjouksen aikana 5.9.-26.9.2019 tarjotut osakkeet edustivat noin 41,7 prosenttia kaikista Silmäaseman liikkeeseen laskemista ja ulkona olevista osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä. Yhdessä Coronarian jo omistamien osakkeiden (mukaan lukien markkinaostot) kanssa tämä edusti yhteensä noin 82,5 prosenttia Silmäaseman kaikista osakkeista.

Tarjotakseen jäljellä oleville osakkeenomistajille mahdollisuuden hyväksyä ostotarjous, Coronaria aloitti 2.10. jälkikäteisen tarjousajan, joka päättyi 17.10.2019. Coronaria tiedotti 21.10.2019, että jälkikäteisen tarjousajan aikana tarjotut osakkeet edustivat noin 4,4 prosenttia kaikista Silmäaseman liikkeeseen laskemista ja ulkona olevista osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä. Yhdessä Coronarian jo omistamien osakkeiden (mukaan lukien markkinaostot) kanssa tämä edusti yhteensä noin 88,8 prosenttia Silmäaseman kaikista osakkeista.

Coronaria tiedotti 21.10.2019, että jälkikäteinen tarjousaika jatkuu 18.10.2019 tiedotetun mukaisesti ja sen päättymispäivä on 7.11.2019. 5.11.2019 Coronaria tiedotti, että jälkikäteisen tarjousajan aikana 31.10.2019 mennessä tarjotut osakkeet edustivat noin 4,5 prosenttia kaikista Silmäaseman liikkeeseen laskemista ja ulkona olevista osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä. Yhdessä Coronarian jo omistamien osakkeiden (mukaan lukien markkinaostot) kanssa tämä edusti yhteensä noin 89,3 prosenttia Silmäaseman kaikista osakkeista.

Silmäasema julkaisi 4.11.2019 yhtiön hallituksen huomiot Coronarian ostotarjouksen tilanteesta. Tiedotteessa todettiin

erityisesti, että Coronarian kasvanut omistusosuus antaa sille mahdollisuuden käyttää yksin merkittävää määräysvaltaa Silmäasemassa ja että todennäköisesti Coronarian omistusosuus ylittää jossain vaiheessa 90 prosenttia, jolloin se tulee käynnistämään lunastusmenettelyn lopuista osakkeista. Lisäksi todettiin, että Coronarian kasvanut omistusosuus on vähentänyt oleellisesti Silmäaseman osakkeen likviditeettiä. Osakkeenomistajan tulee huomioida, että osakkeiden myyminen myöhemmin suotuisassa aikataulussa tai suotuisalla hinnalla voi tästä syystä olla vaikeaa.

7.11.2019 Coronaria täydensi tarjousasiakirjaa Silmäaseman 4.11.2019 julkaisemalla tiedotteella, joka sisältää Silmäaseman hallituksen huomioidut Coronarian ostotarjouksen tilanteesta. 7.11.2019 Coronaria tiedotti, että jälkikäteisen tarjousajan aikana 7.11.2019 mennessä tarjotut osakkeet edustivat alustavan tiedon mukaan noin 4,57 prosenttia kaikista Silmäaseman liikkeeseen laskemista ja ulkona olevista osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä. Yhdessä Coronarian jo omistamien osakkeiden (mukaan lukien markkinaostot) kanssa tämä edusti yhteensä noin 89,47 prosenttia Silmäaseman kaikista osakkeista. Lisäksi Coronaria tiedotti, että se on päättänyt jatkaa jälkikäteistä tarjousaikaa 21.11.2019 klo 16.00 asti.

Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto

Liikevaihto ja tulos heinä-syyskuussa 2019

Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto -segmentin liikevaihto kasvoi 11,0 prosenttia 22,0 (19,8) miljoonaan euroon. Liikevaihdon kasvua vertailukaudesta tukivat kohonneet asiakaskäynti- ja myyntimäärät, kampanjoiden hyvä onnistuminen sekä optikon näöntarkastusten ja lääkärin vastaanottojen kasvu. Lisäksi uudistimme linssikategorioita entistä asiakaslähtoisemmäksi. Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 11,9 prosenttia.

Liikevaihdon vahvan kasvun seurauksena oikaistu käyttökate ja käyttökate paranivat vertailukaudesta. Segmentin käyttökate oli 3,5 (2,7) miljoonaa euroa ja oikaistu käyttökate 3,7 (1,8) miljoonaa euroa eli 17,0 (8,9) prosenttia liikevaihdosta. Käyttökateen oikaisuerät olivat -0,3 (+1,0) miljoonaa euroa, joka sisältää vertailukaudella 1,2 miljoonan euron ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvän positiivisen erän. Raportointikauden käyttökatteeseen sisältyvät kiinteät kulut eivät sisällä IFRS 16 -standardin mukaisesti luokiteltuja vuokratuloja. Tällä oli vuoden kolmannella neljänneksellä 1,7 miljoonan euron positiivinen vaikutus käyttökatteeseen ja 1,6 miljoonan positiivinen vaikutus oikaistuun käyttökatteeseen suhteessa vertailukauteen. Ilman IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutusta käyttökate olisi ollut 1,7 miljoonaa euroa ja oikaistu käyttökate 2,2 miljoonaa euroa.

Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto -segmentin liiketulos oli 0,9 (1,8) miljoonaa euroa ja oikaistu liiketulos 1,3 (0,9) miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus segmentin raportointikauden liiketulokseen ja oikaistuun liiketulokseen oli 0,1 miljoonaa euroa.

Liikevaihto ja tulos tammi-syyskuussa 2019

Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto -segmentin liikevaihto kasvoi 10,1 prosenttia 70,5 (64,1) miljoonaan euroon. Liikevaihto kasvoi volyymipohjaisesti. Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 8,8 prosenttia.

Liikevaihdon vahvan kasvun seurauksena käyttökate parani vertailukaudesta. Segmentin käyttökate oli 11,8 (5,4) miljoonaa euroa ja oikaistu käyttökate 12,2 (5,1) miljoonaa euroa eli 17,4 (8,0) prosenttia liikevaihdosta. IFRS 16 -standardin käyttöönotolla oli 4,9 miljoonan euron positiivinen vaikutus käyttökatteeseen ja 4,8 miljoonan euron positiivinen vaikutus oikaistuun käyttökatteeseen. Ilman IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutusta oikaistu käyttökate olisi ollut 7,5 miljoonaa euroa ja käyttökate 6,8 miljoonaa euroa.

Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto -segmentin liiketulos oli 4,3 (2,8) miljoonaa euroa ja oikaistu liiketulos 5,0 (2,5) miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus liiketulokseen ja oikaistuun liiketulokseen oli 0,2 miljoonaa euroa.

Myyntipäivät

	Q1/2019	Q1/2018	Q2/2019	Q2/2018	Q3/2019	Q3/2018	Q4/2019	Q4/2018
Arkipäivät	63	63	60	62	66	65	62	62
Lauantait	13	12	12	12	13	13	12	12
Sunnuntait	12	12	12	11	13	14	13	13
Juhlapyhäpäivät	2	3	7	6	-	-	5	5

Myymäverkosto

Syyskuun 2019 lopussa ketjuun kuului yhteensä 156 (168) optisen kaupan myymälää. Näistä 138 (150) oli Silmäaseman omia myymälöitä ja 18 (18) yrittäjien omistamia ketjumyymälöitä. Q3 2019 aikana suljimme yhden myymälän Suomessa ja yhden myymälän Virossa.

	Ennen 2016 avatut ¹	2016–2017 avatut/suljetut ¹	2018 avatut/suljetut ¹	2019 avatut/suljetut	Yhteensä 30.9.2019
Omat myymälät Suomessa	87	45/0	8/1	1/10	130
Omat myymälät Virossa	-	9/0	1/0	0/2	8
Ketjumyymälät Suomessa	-	-	-	-	18

¹ uusperustanta sekä liiketoiminta- ja yrityskaupat

Silmäklinit

Silmäasemalla on Suomessa maanlaajuinen silmäsairaala verkosto, johon kuuluu yhteensä 13 silmäsairaala. Taittovirhe- ja kaihileikkaukset muodostavat noin kaksi kolmasosaa Silmäklinitat-segmentin liikevaihdosta. Muu liikevaihto muodostuu muun muassa silmä lääkärien ja optikkojen vastaanottokäynneistä, silmätutkimuksista, silmäluomileikkauksista ja silmien alueen pientoimenpiteistä.

Kolmannella neljänneksellä Vantaan Silmäsairaalan yksikkö suljettiin osana verkoston kehittämistä, leikkaustoiminta siirrettiin Helsingin ja Espoon Silmäsairaaloihin. Myös kiinteistössä sijainnut myymälä siirtyi Vantaan Myymälässä toisiin tiloihin marraskuun 2019 alusta.

Liikevaihto ja tulos heinä–syyskuussa 2019

Silmäklinitat-segmentin liikevaihto kasvoi heinä–syyskuussa 6,2 prosenttia ja oli 7,5 (7,1) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 9,2 prosenttia. Liikevaihto kasvoi kaihileikkausten volyymin nousua 9.6% vertailukauteen nähden yksityisten kaihileikkausten toimiessa kasvun veturina. Myös lääkärin vastaanottojen lukumäärä oli vertailukautta selkeästi korkeammalla tasolla. Kaihi- ja taittovirheleikkausten myynnin arvo kasvoi vertailukaudesta, kun taas Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin silmätautien ostopalvelujen volyymi oli vertailukautta matalammalla tasolla.

Taittovirheleikkausten määrä heinä–syyskuussa oli samalla tasolla vertailukauden kanssa, ja Silmäaseman silmäsairaaloissa tehtiin yhteensä 2 045 (2 049) taittovirheleikkausta. Kaihileikkausten kokonaisvolyymi oli 9.6% korkeampi kuin vertailukaudella, kun yksityisten kaihileikkausten määrä kasvoi selvästi. Kaihileikkauksia tehtiin yhteensä 1 572 (1 434), joista palvelusetelileikkausten osuus oli 26% (34%).

Segmentin volyymin kasvu vertailukauteen nähden paransi kannattavuutta. Segmentin käyttökate oli 0,8 (0,3) miljoonaa euroa ja oikaistu käyttökate 0,9 (0,4) miljoonaa euroa eli 11,5 (5,5) prosenttia liikevaihdosta. Raportointikauden käyttökatteeseen sisältyvät kiinteät kulut eivät sisällä IFRS 16 -standardin mukaisesti luokiteltuja vuokratuloja. Tällä oli vuoden kolmannella neljänneksellä 0,3 miljoonan euron positiivinen vaikutus käyttökatteeseen ja oikaistuun käyttökatteeseen suhteessa vertailukauteen. Ilman IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutusta oikaistu käyttökate olisi ollut 0,6 miljoonaa euroa ja käyttökate 0,5 miljoonaa euroa.

Silmäklinitat-segmentin liiketulos oli -0,0 (-0,3) miljoonaa euroa ja oikaistu liiketulos 0,0 (-0,2) miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus segmentin raportointikauden liiketulokseen ja oikaistuun liiketulokseen oli 0,0 miljoonaa euroa.

Liikevaihto ja tulos tammi–syyskuussa 2019

Silmäkliniikat-segmentin liikevaihto laski tammi-syyskuussa 2,9 prosenttia ja oli 25,7 (26,5) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen liikevaihto laski 1,9 prosenttia. Kaihileikkausten myynnin arvo kasvoi ja taittovirheleikkausten myynnin arvo laski vertailukauteen nähden. Molempien leikkaustyyppien liikevaihdon muutos selittyy volyymin muutoksilla. Lääkärin vastaanottojen lukumäärä oli vertailukautta korkeammalla tasolla. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin silmätautien ostopalvelujen volyyymi oli vertailukautta matalammalla tasolla.

Taittovirheleikkausten määrä tammi–syyskuussa laski vertailukaudesta ja Silmäaseman silmäsaaloissa tehtiin yhteensä 6 492 (6 741) taittovirheleikkausta. Kaihileikkausten kokonaisvolyyymi oli vertailukautta korkeammalla tasolla. Kaihileikkauksia tehtiin yhteensä 6 053 (5 878), joista palvelusetelileikkausten osuus oli 28% (27%).

Segmentin käyttökate oli 3,3 (2,9) miljoonaa euroa ja oikaistu käyttökate 3,3 (3,1) miljoonaa euroa eli 13,0 (11,8) prosenttia liikevaihdosta. IFRS 16 -standardin käyttöönotolla oli 0,8 miljoonan euron positiivinen vaikutus käyttökatteeseen ja oikaistuun käyttökatteeseen. Ilman IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutusta oikaistu käyttökate olisi ollut 2,5 miljoonaa euroa ja käyttökate 2,4 miljoonaa euroa.

Silmäkliniikat-segmentin liiketulos oli 0,7 (1,1) miljoonaa euroa ja oikaistu liiketulos 0,7 (1,3) miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus segmentin raportointikauden liiketulokseen ja oikaistuun liiketulokseen oli 0,0 miljoonaa euroa.

Henkilöstö

Silmäaseman keskimääräinen henkilömäärä tammi–syyskuussa 2019 kokoaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna oli 698 (678). Syyskuun 2019 lopussa konsernin työsuhteessa oleva henkilökunta oli yhteensä 797 (768) henkilöä, joista Suomessa työskenteli 765 (734) henkilöä ja Virossa 32 (34) henkilöä. Raportointitavan muutoksen vuoksi henkilöstömäärät eroavat aiemmin raportoiduista luvuista.

Palkat ja muut henkilöstökulut tammi-syyskuussa 2019 olivat yhteensä 25,0 (24,3) miljoonaa euroa.

Kehitysohjelma 2018–2020

Silmäasema käynnisti vuonna 2018 kehitysohjelman, joka pitää sisällään toimintamallien muutoksia ja tietojärjestelmien uudistuksia. Tavoitteena on pystyä vastaamaan tulevaisuudessa parhaalla mahdollisella tavalla asiakkaiden palvelutarpeisiin sekä toiminnan tuottavuusvaatimuksiin. Ohjelman painopiste on olemassa olevien toimintamallien parantamisessa ja tuottavuuden nostamisessa uusilla toimintatavoilla sekä niitä tukevilla tietojärjestelmäratkaisulla. Kehitysohjelmasta syntyneet kulut on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan, mutta tietojärjestelmiin liittyvät hankinnat tullaan kirjaamaan pääosin investoinneiksi järjestelmävalinnasta eteenpäin lukien.

Heinä-syyskuun aikana tietojärjestelmä uudistusten valmistelussa otettiin laajempi näkyä ja tutkimme koko IT-ekosysteemin vaihtoehtoja. Toimittaja- järjestelmävalinnat tehdään alkuvuoden 2020 aikana. Kehitysohjelman aikataulu ei muuttunut, ja optimaalinen toteutus pyritään varmistamaan vaiheistuksella ja piloteilla.

Liputusilmoitukset

Silmäasema on vastaanottanut katsauskaudella seuraavat liputusilmoitukset

- Liputusilmoitus 16.8.2019 - Cor Group Oy:n tytäryhtiön Coronaria Oy:n omistus on ylittänyt 30 prosentin rajan 16.8.2019
- Liputusilmoitus 16.8.2019 - Mandatum Henkivakuutusyhtiön omistus Silmäasemassa on alittanut 5 prosenttia 16.8.2019

Lisäksi Silmäasema on vastaanottanut katsauskauden jälkeen liputusilmoituksia, jotka on kuvattu osiossa ”Tapahtumat katsauskauden päättymisen jälkeen”.

Tapahtumat katsauskauden päättymisen jälkeen

Silmäasema on vastaanottanut katsauskauden päättymisen jälkeen seuraavat liputusilmoitukset

- Liputusilmoitus 2.10.2019 - Cor Group Oy:n tytäryhtiön Coronaria Oy:n omistus on ylittänyt 2/3 rajan 2.10.2019

- Liputusilmoitus 3.10.2019 – Intera Fund II Ky:n omistus Silmäasemassa on alittanut 5 prosenttia 2.10.2019

Silmäaseman pankkilainojen uudelleenrahoitusneuvottelut alkoivat katsauskauden päättymisen jälkeen, kun Coronarian kasvanut omistusosuus laukaisi Silmäaseman lainasopimuksissa olleen ehdon. Yhtiö on käynyt rahoitusneuvotteluita uudelleen rahoittaakseen pankkilainat pitkäaikaisella lainalla. Rahoitusneuvottelut ovat edenneet suunnitelmien mukaan. Silmäaseman hallitus on kokouksessaan 7.11.2019 hyväksynyt yhden saaduista lainatarjouksista ja yhtiö vie prosessin loppuun valitun pankin kanssa lähiviikkojen aikana. Tulevan lainan maturiteetti on sama kuin vanhan.

Coronaria tiedotti 18.10.2019, että se jatkaa jälkikäteistä tarjousaikaa 7.11.2019 asti. Samalla Coronaria ilmoitti 17.10.2019 mennessä vastaanottamiensa hyväksyntöjen alustavan määrän. 21.10.2019 Coronaria tiedotti 17.10.2019 mennessä vastaanottamiensa hyväksyntöjen lopullisen määrän. 5.11.2019 Coronaria tiedotti 31.10.2019 mennessä vastaanottamiensa hyväksyntöjen lopullisen määrän. Coronaria tiedotti 7.11.2019 täydentävänsä tarjousasiakirjaa Silmäaseman 4.11.2019 julkaisemalla tiedotteella, joka sisältää Silmäaseman hallituksen huomiot Coronarian ostotarjouksen tilanteesta. 7.11.2019 Coronaria tiedotti 7.11.2019 mennessä vastaanottamiensa hyväksyntöjen alustavan määrän ja kertoi jatkavansa jälkikäteistä tarjousaikaa 21.11.2019 asti. Ostotarjouksen vaiheet on kuvattu tarkemmin osiossa "Coronarian julkinen ostotarjous kaikista Silmäaseman osakkeista" sivuilla 8-9.

25.10.2019 Silmäasema tiedotti osakkeenomistajien nimitystoimikunnan kokoonpanon. Nimitystoimikuntaan on nimetty 23.10.2019 osakasluettelon perusteella Antti Kummua (Coronarian edustaja), Torsti Sihvola, Rauno Tenhunen ja Silmäasema Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Jukka Hienonen.

5.11.2019 Silmäasema tiedotti Nimitystoimikunnan esityksen hallituksen kokoonpanosta ylimääräiselle yhtiökokoukselle. Jäseniksi esitetään Harri Halosta, Martti Kiurua, Antti Kummua, Teppo Lindeniä, Juho Lipsasta, Ulla Näpänkangasta ja Torsti Sihvolaa. Hallituksen puheenjohtajaksi esitetään Antti Kummua ja varapuheenjohtajaksi Teppo Lindeniä.

5.11.2019 Silmäasema julkaisi kutsun ylimääräiseen yhtiökokoukseen, joka pidetään 26.11.2019 klo 14.00. Kutsu, esitysmateriaalit ja ilmoittautumistiedot ovat saatavilla yhtiön internetsivuilla <https://company.silmaasema.fi/fi/yhtiokokous/ylimaarainen-yhtiokokous-2019>.

Muutokset johtoryhmässä

LT, silmätautien erikoislääkäri Roope Sihvola nimitettiin 17.9.2019 johtoryhmän jäseneksi.

Silmäaseman johtoryhmään kuuluivat syyskuun 2019 lopussa toimitusjohtaja Jussi Salminen, talousjohtaja Sari Nordblad, henkilöstöjohtaja Sirkkaliisa Kulmala, liiketoimintajohtaja Tapani Kyrki ja myyntijohtaja Jyrki Alamäki sekä lääketieteellinen johtaja, silmätautien erikoislääkäri, LT, Roope Sihvola.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Silmäaseman rekisteröityjen osakkeiden kokonaismäärä 30.9.2019 oli 14 248 805 kappaletta ja yhtiön kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 80 000 euroa. Yhtiön hallussa ei ollut omia osakkeita 30.9.2019.

Silmäaseman osake noteerataan Nasdaq Helsingin päälistalla pienten yhtiöiden ryhmässä, terveydenhuollon toimialaluokassa kaupankäyntitunnus SILMA. Kaupankäynti päälistalla alkoi 13.6.2017.

Osakkeen korkein noteeraus tammi–syyskuussa 2019 oli 6,12 (7,54) euroa ja alin 4,33 (4,52) euroa. Kaupankäyntivolyyymilla painotettu keskihinta oli 5,81 (5,32) euroa osakkeelta. Päätöskurssi 30.9.2019 oli 6,00 (4,56) euroa, jolloin Silmäaseman osakekannan markkina-arvo oli 85,5 (65,0) miljoonaa euroa. Osakkeen kokonaisvaihto oli tammi–syyskuussa 21,3 (16,3) miljoonaa euroa, ja kaupankäynnin volyyymi oli 3,7 (3,1) miljoonaa osaketta.

Silmäasemalla oli syyskuun 2019 lopussa yhteensä 4 776 (5 744) rekisteröitynyttä osakkeenomistajaa. Hallintarekisteröityjen osakkeenomistajien omistusosuus osakekannasta katsauskauden lopussa oli 2,87 (17,88) prosenttia.

Liiketoiminnan lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

Silmäaseman toteuttamaan kasvustrategiaan liittyvien riskien arvioidaan pienentyvän, kun yhtiö on siirtänyt painopistettään nykyisen toimipisteverkoston ja liiketoiminnan kehittämiseen. Tästä huolimatta uusien toimipisteiden perustaminen, oikeiden liikepaikkojen löytäminen ja mahdolliset yritysostot sisältävät riskejä, joita hallitaan hyvällä etukäteisvalmistelulla ja vahvalla integrointiosaamisella. Uuden oppiminen ja tuloksellisen kasvun hallinta vaativat erityistä huomioita motivoivaan ja tavoitteelliseen ihmisten johtamiseen sekä uusien toimintamallien kehittämiseen ja hallittuun toteuttamiseen. Vuoden 2018 aikana on alkanut yhtiön kannalta merkittävä kehitysohjelma, joka pitää sisällään toimintamallien muutoksia sekä tietojärjestelmien uudistuksia. Kehitysohjelmaan liittyy kuluja sekä investointeja, joiden suuruuteen ja ajoitukseen liittyy epävarmuutta. Hanke tulee sitomaan yhtiön resursseja, millä voi olla väliaikaisia vaikutuksia liiketoimintaan.

Silmäasema on viime vuosina laajentanut voimakkaasti myymäläverkostoaan. Uusien perustettujen ja ostettujen myymälöiden toiminnan alkuvaiheeseen liittyy normaaleja käynnistysvaiheen riskejä, minkä lisäksi niiden kannattavuutta painavat panostukset toiminnan käynnistämiseen ja vahvan markkina-aseman saavuttamiseen. Uudet liikkeet saavuttavat tyypillisesti normaalin kannattavuustason 1-3 vuoden kuluessa avauksesta, mutta tähän liittyy epävarmuutta.

Optisen kaupan kannattavuustaso saattaa vaihdella vuosineljännesten kesken sekä vuoden sisällä että suhteessa vertailukauteen johtuen myynnin rakenteen vaihteluista. Myynnin rakenteeseen vaikuttavat asiat, kuten kilpailijoiden ja Silmäaseman omien myyminen edistämistoimien tehokkuus, saattavat olla hankalia ennustaa.

Terveydenhuollon kilpailukenttä on muuttunut lähemmäksi tavanomaisia kuluttajamarkkinoita. Silmäaseman on kyettävä muuttamaan omia liiketoimintamallejaan entistä enemmän kysyntä- ja kuluttajalähtöisiksi. Silmäasema seuraa muutoksia markkinoilla ja tekee mm. jatkuvaa kilpailijaseurantaa. Osaavat terveydenhuollon ammattilaiset luovat perustan Silmäaseman Silmäklinikat-segmentin toiminnalle. Segmentin kasvu ja menestyminen riippuu yhtiön kyvystä rekrytoida alan parhaita osaajia sekä pitää heidät yhtiön palveluksessa.

Silmäasema osallistuu julkisten sairaanhoitopiirien kilpailutuksiin, joissa valitaan yksityisiä palveluntuottajia kumppaneiksi silmäsairauksien hoidossa. Kilpailutuksiin ja niiden lopputuloksiin liittyy aina epävarmuutta. Yksittäisten kilpailutusten lopputuloksilla ei kuitenkaan arvioida olevan olennaista merkitystä koko konsernin kannalta.

Silmäasema käyttää liiketoiminnassaan useita erilaisia tietojärjestelmiä. Järjestelmien kriittisyyttä analysoidaan ja riskejä minimoidaan osana riskienhallintaa. Silmäasemalla on lisäksi meneillään ja suunnitteilla useita merkittäviä tietojärjestelmähankkeita. Tietojärjestelmähankkeiden riskejä pyritään pienentämään mm. tarkalla projektiohjauksella. Vuonna 2018 alkaneen kehitysohjelman aikana yhtiön tietojärjestelmät pääosin uudistetaan seuraavan kahden vuoden aikana. Uudistukset koskevat todennäköisesti ainakin kassa- ja raportointijärjestelmiä, valikoimaohjausta sekä asiakkaan digitaalisia palveluja.

Terveydenhuoltoon liittyvät potilasvastuut, joista suurin vastuu on kuitenkin lääkäreillä. Näitä riskejä vastaan yhtiö on suojautunut asianmukaisin vastuuvakuutuksin. Muita vahinkoriskejä vastaan yhtiö on suojautunut lakisäateisten vakuutusten lisäksi mm. vapaaehtoisten omaisuuteen, liiketoiminnan keskeytymiseen sekä eräisiin vastuisiin kohdistuvien vakuutusten avulla.

Maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpanon valmistelun pysähtymisellä ja nk. valinnanvapauslain uudistushankkeen keskeyttämisellä ei ole vaikutusta Silmäaseman liiketoimintaan tai näkymiin. Hankkeiden valmistelun pysähtyminen ei vaikuta voimassaolevaan palvelusetelilakiin, ja kunnat voivat edelleen hyödyntää palvelusetelitä palvelujensa järjestelyssä. Vuonna 2018 Silmäaseman kaihileikkauksista yhteensä 24 prosenttia maksettiin palvelusetelillä. Silmäaseman liikevaihdosta yli 90 prosenttia tulee toiminnasta, kuten silmälasien, piilolasien ja taittovirheleikkausten myynnistä, joka on jo tällä hetkellä vapaan kilpailun piirissä.

Coronarian tarjousasiakirjan perusteella Coronarian ostotarjouksella ei odoteta olevan merkittävää välitöntä vaikutusta Silmäaseman toimintoihin, liikepaikkoihin, työpaikkojen määrään tai varoihin. Coronaria pyrkii myötävaikuttamaan muiden Silmäaseman osakkeenomistajien kanssa mahdollisiin rakenteellisiin uudistuksiin tulevaisuudessa, mikäli se on liiketoiminnan kannalta tarpeellista. Tarjousasiakirjassa esitetysti Coronarian aikomuksena on, että Silmäasema jatkaa toimintaansa erillisenä yksikkönä toimien kuitenkin mahdollisuuksien mukaan yhdessä Coronaria-konserniin kuuluvien silmien terveyshuollon liiketoimintojen kanssa. Tarjousasiakirjassa esitetysti Ostotarjouksella ei tule Coronarian mukaan olemaan välittömiä vaikutuksia Silmäaseman johtoon. Kuitenkin Coronarian aikomuksena on vaikuttaa Silmäaseman hallituksen kokoonpanoon Ostotarjouksen toteuttamisen jälkeisen omistussuutensa mukaisesti. (Lähde: Coronarian Tarjousasiakirja 4.9.2019)

Näkymäarvio vuodelle 2019 (päivitetty 18.9.2019)

Silmäasema arvioi koko vuoden vertailukelpoisen liikevaihdon kasvavan hieman edellisvuodesta sekä oikaistun käyttökateprosentin olevan hieman edellisvuotta parempi (2018: 9,6%) ilman vuoden 2019 alusta käyttöön otetun IFRS 16 -standardin vaikutusta.

Näkymien perustelut

Pitkällä aikavälillä väestön ikääntyminen sekä suomalaisten lisääntynyt panostus terveyteen ja hyvinvointiin ovat tekijöitä, joiden arvioidaan lisäävän näkemisen ja silmäterveyden palvelujen kysyntää. Hyvän yleisen taloustilanteen ja yksityisen kulutuksen kehityksen arvioidaan tukevan kysyntää myös optisessa kaupassa. Näiden tekijöiden arvioidaan osaltaan tukevan Silmäaseman liikevaihdon kehitystä vuonna 2019.

Silmäaseman strategian toteutus painottuu vuonna 2019 toimipaikkaverkoston ja liiketoiminnan kehittämiseen sekä kannattavuuden parantamiseen, toimipaikkaverkoston optimointi mukaan lukien. Kilpailutilanne jatkuu optisessa kaupassa kireänä ja Silmäasema pyrkii vahvistamaan markkina-asemaansa liiketoiminnan kannattavuus varmistuen ja hyvään näkemiseen liittyvien palveluiden markkinaa uudistaen.

Oikaistun käyttökateen taso on korkean myyntikatteen vuoksi vahvasti riippuvainen liikevaihdon kehityksestä. Vakiintuneen toimipaikkaverkoston liikevaihdon vaihtelu on lyhyellä aikavälillä ainoa merkittävä käyttökateen tasoon vaikuttava tekijä. Pidemmällä aikavälillä toimintamallien muutoksista seuraava tuottavuuden nousu tulee muuttamaan tätä tasoa, mutta ei poista vaihtelua.

Liiketoiminnan kulujen ei arvioida kasvavan. Merkittävimmät kulut liittyvät palkkoihin, toimipisteiden vuokriin sekä markkinointiin. Nämä kulut ovat melko hyvin ennakoitavissa koko vuoden osalta. Yhtiön vuonna 2018 käynnistyneestä kehitysohjelmasta syntyy kuluja sen voimassaolon aikana, mutta kulujen ajoitusta on vielä vaikea arvioida. Ohjelmaan liittyvät hankinnat kirjataan todennäköisesti investoinneiksi.

Silmäasema on ottanut käyttöön IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin 1.1.2019 alkavan tilikauden alusta lukien. Käyttöön otton vaikutus käyttökateeseen vuonna 2019 on noin 7 miljoonaa euroa, ja avaavaan taseeseen kirjatus käyttöoikeusomaisuuden ja vuokrasopimusvelan määrä on noin 29 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 näkymät on esitetty ilman IFRS 16 -standardin vaikutusta.

Syyskuussa 2019 Silmäasema nosti arviotaan vuoden 2019 vertailukelpoisen liikevaihdon ja oikaistun käyttökateprosentin kehittymisestä.

Vertailukelpoisen liikevaihdon näkymien parantuminen perustuu Optisen kaupan toteutuneeseen ja loppuvuodelle ennustettuun positiiviseen myynnin kehitykseen. Lisäksi Silmäklinikoissa alkuvuonna aloitettujen myyntiä parantavien toimenpiteiden odotetaan tukevan vertailukelpoisen liikevaihdon myönteistä kehitystä loppuvuoden aikana.

Konsernin liiketoiminnan suhteellisen kannattavuuden arvioidaan parantuvan edellisvuodesta. Aiemmin tänä vuonna julkaistun tehostamisohjelman toimenpiteet vaikuttavat ennakoitua nopeammin, samoin kuin toimenpiteet verkoston tehokkuuden ja tuottavuuden parantamiseksi.

SILMÄASEMA OYJ

Hallitus

Lisätietoja antavat:

Toimitusjohtaja Jussi Salminen, puhelin 040 834 5818, jussi.m.salminen(a)silmaasema.fi

Talousjohtaja Sari Nordblad, puhelin 050 552 7247, sari.nordblad(a)silmaasema.fi

Viestintä- ja sijoittajasuhdepäällikkö Niina Streng, 050 322 5195, niina.streng(a)silmaasema.fi

KONSERNIN KESKEISET TUNNUSLUVUT

tuhatta euroa ellei toisin ilmoitettu	7-9/2019	7-9/2018	Muutos %	1-9/2019	1-9/2018	Muutos %	1-12/2018
Liikevaihdon kasvu							
Liikevaihto	29 504	26 892	9,7 %	96 236	90 520	6,3 %	122 873
Vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu, %	11,2 %	-3,2 %		5,7 %	-2,1 %		-1,6 %
Tuloslaskelma*							
Myyntikate	16 845	15 111	11,5 %	54 335	51 095	6,3 %	69 554
<i>Myyntikate %</i>	<i>57,1 %</i>	<i>56,2 %</i>		<i>56,5 %</i>	<i>56,4 %</i>		<i>56,6 %</i>
Käyttökate	4 142	3 039	36,3 %	14 912	8 312	79,4 %	11 443
<i>Käyttökate %</i>	<i>14,0 %</i>	<i>11,3 %</i>		<i>15,5 %</i>	<i>9,2 %</i>		<i>9,3 %</i>
Oikaistu käyttökate	4 604	2 147	114,4 %	15 589	8 230	89,4 %	11 765
<i>Oikaistu käyttökate %</i>	<i>15,6 %</i>	<i>8,0 %</i>		<i>16,2 %</i>	<i>9,1 %</i>		<i>9,6 %</i>
Liiketulos	760	1 520	-50,0 %	4 804	3 914	22,7 %	5 492
<i>Liiketulos %</i>	<i>2,6 %</i>	<i>5,7 %</i>		<i>5,0 %</i>	<i>4,3 %</i>		<i>4,5 %</i>
Oikaistu liiketulos	1 381	639	115,9 %	5 730	3 863	48,3 %	5 844
<i>Oikaistu liiketulos %</i>	<i>4,7 %</i>	<i>2,4 %</i>		<i>6,0 %</i>	<i>4,3 %</i>		<i>4,8 %</i>
Tulos ennen veroja	426	1 241	-65,6 %	3 440	2 924	17,6 %	4 123
<i>Tulos ennen veroja %</i>	<i>1,4 %</i>	<i>4,6 %</i>		<i>3,6 %</i>	<i>3,2 %</i>		<i>3,4 %</i>
Tilikauden tulos	186	901	-79,4 %	2 380	2 064	15,3 %	3 254
<i>Tilikauden tulos %</i>	<i>0,6 %</i>	<i>3,4 %</i>		<i>2,5 %</i>	<i>2,3 %</i>		<i>2,6 %</i>
Osakekohtainen tulos (EPS) laimentamaton, eur	0,01	0,06		0,17	0,14		0,23
Rahoituksen tunnusluvut *							
Nettovelat				48 729	33 940		27 957
Nettovelat / Oikaistu käyttökate (leverage)				2,5	3,1		2,4
Nettovelkaantumisaste (gearing)				113,2 %	82,8 %		66,6 %
Omavaraisuusaste				35,5 %	42,6 %		42,8 %
Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROCE)				4,5 %	4,9 %		6,9 %
Oman pääoman tuotto-% (ROE)				5,6 %	5,2 %		8,1 %
Investoinnit							
Operatiivinen				1 029	5 933	-82,6 %	6 716
Yrityskaupat				1 467	1 683	-12,8 %	1 775
Yhteensä				2 497	7 616	-67,2 %	8 491
Liiketoiminnan rahavirta							
				13 909	6 235		13 092
Henkilöstö kauden lopussa**							
FTE - työsuhteessa oleva henkilökunta				698	678	3,0 %	666
Toimipaikat (kpl)							
Myymälät – omat				138	150	-8,0 %	149
Myymälät – ketju				18	18	0,0 %	18
Silmäklinikat				13	14	-7,1 %	14
Koko ketju				169	182	-7,1 %	181
Myyntien volyyymi (kpl) – omat toimipaikat							
Myydyt silmälasit	45 075	41 970	7,4 %	139 539	127 618	9,3 %	181 792
Myydyt aurinkolasit	20 006	21 273	-6,0 %	79 761	73 565	8,4 %	81 601

* IFRS 16 -standardin käyttöönotolla oli tammi-syyskuussa 2019 käyttökatteeseen 5 796 tuhannen euron ja oikaistuun käyttökatteeseen 5 599 tuhannen euron vaikutus, liiketulokseen ja oikaistuun liiketulokseen 217 tuhannen euron vaikutus, tulokseen ennen veroja -297 tuhannen euron vaikutus ja tilikauden tulokseen -238 tuhannen euron vaikutus. Lisäksi vaikutus osakekohtaiseen tulokseen oli -0,02 euroa, nettovelkoihin 26 790 tuhatta euroa ja liiketoiminnan rahavirtaan 5 084 tuhatta euroa.

** Raportointitavan muutoksen vuoksi henkilöstömäärät eroavat aiemmin raportoiduista luvuista.

SEGMENTTIEN KESKEISET TUNNUSLUVUT

tuhatta euroa ellei toisin ilmoitettu	7-9/2019				1-9/2019			
	Optinen kauppa ja silmä-terveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni	Optinen kauppa ja silmä-terveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
Liikevaihdon kasvu								
Liikevaihto	21 999	7 505		29 504	70 549	25 687		96 236
Kasvu yhteensä, %	11,0 %	6,2 %		9,7 %	10,1 %	-2,9 %		6,3 %
Vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu, %	11,9 %	9,2 %		11,2 %	8,8 %	-1,9 %		5,7 %
Tuloslaskelma								
Käyttökate	3 476	798	-132	4 142	11 764	3 280	-132	14 912
<i>Käyttökate %</i>	15,8 %	10,6 %		14,0 %	16,7 %	12,8 %		15,5 %
Oikaistu käyttökate	3 744	860		4 604	12 247	3 342		15 589
<i>Oikaistu käyttökate %</i>	17,0 %	11,5 %		15,6 %	17,4 %	13,0 %		16,2 %
Liiketulos	913	-21	-132	760	4 264	672	-132	4 804
<i>Liiketulos %</i>	4,1 %	-0,3 %		2,6 %	6,0 %	2,6 %		5,0 %
Oikaistu liiketulos	1 340	41		1 381	4 995	734		5 730
<i>Oikaistu liiketulos %</i>	6,1 %	0,5 %		4,7 %	7,1 %	2,9 %		6,0 %
Investoinnit								
Operatiivinen					686	343		1 029
Yrityskaupat					400	1 067		1 467
Yhteensä					1 086	1 411		2 497

tuhatta euroa ellei toisin ilmoitettu	7-9/2018				1-9/2018			
	Optinen kauppa ja silmä-terveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni	Optinen kauppa ja silmä-terveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
Liikevaihdon kasvu								
Liikevaihto	19 823	7 069		26 892	64 067	26 452		90 520
Kasvu yhteensä, %	2,6 %	0,0 %		1,9 %	4,9 %	0,2 %		3,5 %
Vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu, %	-2,4 %	-5,3 %		-3,2 %	-1,4 %	-3,7 %		-2,1 %
Tuloslaskelma								
Käyttökate	2 743	296		3 039	5 388	2 931	-8	8 312
<i>Käyttökate %</i>	13,8 %	4,2 %		11,3 %	8,4 %	11,1 %		9,2 %
Oikaistu käyttökate	1 758	389		2 147	5 098	3 132		8 230
<i>Oikaistu käyttökate %</i>	8,9 %	5,5 %		8,0 %	8,0 %	11,8 %		9,1 %
Liiketulos	1 845	-325		1 520	2 781	1 141	-8	3 914
<i>Liiketulos %</i>	9,3 %	-4,6 %		5,7 %	4,3 %	4,3 %		4,3 %
Oikaistu liiketulos	872	-232		639	2 521	1 342		3 863
<i>Oikaistu liiketulos %</i>	4,4 %	-3,3 %		2,4 %	3,9 %	5,1 %		4,3 %
Investoinnit								
Operatiivinen					3 146	2 787		5 933
Yrityskaupat					395	1 288		1 683
Yhteensä					3 541	4 075		7 616

1-12/2018				
tuhatta euroa ellei toisin ilmoitettu	Optinen kauppa ja silmä- terveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
Liikevaihdon kasvu				
Liikevaihto	87 970	34 903		122 873
Kasvu yhteensä, %	6,0 %	-1,1 %		3,8 %
Vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu, %	0,1 %	-5,4 %		-1,6 %
Tuloslaskelma				
Käyttökate	7 702	3 928	-188	11 443
<i>Käyttökate %</i>	<i>8,8 %</i>	<i>11,3 %</i>		<i>9,3 %</i>
Oikaistu käyttökate	7 657	4 107		11 765
<i>Oikaistu käyttökate %</i>	<i>8,7 %</i>	<i>11,8 %</i>		<i>9,6 %</i>
Liiketulos	4 162	1 518	-188	5 492
<i>Liiketulos %</i>	<i>4,7 %</i>	<i>4,3 %</i>		<i>4,5 %</i>
Oikaistu liiketulos	4 147	1 697		5 844
<i>Oikaistu liiketulos %</i>	<i>4,7 %</i>	<i>4,9 %</i>		<i>4,8 %</i>
Investoinnit				
Operatiivinen	3 802	2 914		6 716
Yrityskaupat	395	1 380		1 775
Yhteensä	4 197	4 294		8 491

IFRS 16 -standardin käyttöönotolla oli tammi-syyskuussa 2019 optisen kaupan ja silmäterveyshuollon käyttökatteeseen 4 949 tuhannen euron ja oikaistuun käyttökatteeseen 4 752 tuhannen euron vaikutus sekä liiketulokseen ja oikaistuun liiketulokseen 168 tuhannen euron vaikutus. Vaikutus silmäklinikoiden käyttökatteeseen ja oikaistuun käyttökatteeseen oli 847 tuhatta euroa sekä liiketulokseen ja oikaistuun liiketulokseen 49 tuhatta euroa.

KONSERNIN TULOSLASKELMA JA LAAJA TULOSLASKELMA

tuhatta euroa	Liitetieto	7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Liikevaihto	2.2	29 504	26 892	96 236	90 520	122 873
Liiketoiminnan muut tuotot	2.2	4	1	16	30	38
Materiaalit ja palvelut	2.3	-12 663	-11 782	-41 917	-39 454	-53 357
Henkilöstökulut	3.0	-8 026	-7 121	-25 022	-24 336	-32 474
Liiketoiminnan muut kulut	2.3	-4 676	-4 951	-14 400	-18 447	-25 638
Käyttökate		4 142	3 039	14 912	8 312	11 443
Poistot	2.3	-3 382	-1 519	-10 108	-4 397	-5 951
Liiketulos		760	1 520	4 804	3 914	5 492
Rahoitustuotot- ja kulut		-334	-279	-1 365	-990	-1 368
Voitto ennen veroja		426	1 241	3 440	2 924	4 123
Tuloverot		-241	-340	-1 060	-861	-869
Tilikauden tulos		186	901	2 380	2 064	3 254
Tilikauden laaja tulos		186	901	2 380	2 064	3 254
Tilikauden voiton jakautuminen:						
Emoyhtiön omistajille		186	901	2 380	2 064	3 254
Tilikauden tulos		186	901	2 380	2 064	3 254
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:						
Emoyhtiön omistajille		186	901	2 380	2 064	3 254
Tilikauden laaja tulos		186	901	2 380	2 064	3 254
Yhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:						
Osakekohtainen tulos, laimentamaton (euroa)	2.4	0,01	0,06	0,17	0,14	0,23
Osakekohtainen tulos, laimennettu (euroa)	2.4	0,01	0,06	0,17	0,14	0,23

* IFRS 16 -standardin käyttöönotolla oli tammi-syyskuussa 2019 liiketoiminnan muihin kuluihin 5 796 tuhannen euron vaikutus, poistoihin -5 579 tuhannen euron vaikutus, rahoituskuluihin -514 tuhannen euron vaikutus ja tuloveroihin 59 tuhannen euron vaikutus. Lisäksi vaikutus osakekohtaiseen tulokseen oli -0,02 euroa.

KONSERNIN TASE

tuhatta euroa	Liitetieto	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
VARAT				
Pitkäaikaiset varat				
Aineelliset hyödykkeet	6.1	36 672	13 144	12 460
Aineettomat hyödykkeet	6.1	2 860	3 889	3 705
Liikearvo		61 169	61 169	61 169
Laskennalliset verosaamiset		1 554	1 723	1 346
Pitkäaikaiset varat yhteensä		102 255	79 926	78 679
Lyhytaikaiset varat				
Vaihto-omaisuus		7 632	7 817	7 419
Myyntisaamiset ja muut saamiset		3 817	4 949	3 319
Kauden tuloverosaamiset		0	977	0
Rahavarat		11 666	6 056	11 937
Lyhytaikaiset varat yhteensä		23 115	19 798	22 675
VARAT YHTEENSÄ		125 370	99 724	101 354
OMA PÄÄOMA JA VELAT				
Yhtiön omistajille kuuluva oma pääoma				
Osakepääoma	5.2	80	80	80
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	5.2	39 025	39 025	39 025
Kertyneet voittovarot		1 553	-195	-374
Tilikauden tulos		2 380	2 064	3 254
Yhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		43 038	40 974	41 986
Velat				
Pitkäaikaiset velat				
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	5.1	20 638	38 300	37 982
Koronvaihtosopimukset	5.1	0	82	79
Laskennalliset verovelat		787	603	717
Pitkäaikaiset velat yhteensä		21 425	38 986	38 778
Lyhytaikaiset velat				
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	5.1	39 757	1 696	1 913
Koronvaihtosopimukset	5.1	138	123	119
Ostovelat ja muut velat		19 722	17 000	18 230
Kauden tuloverovelat		1 289	946	329
Lyhytaikaiset velat yhteensä		60 907	19 765	20 590
Velat yhteensä		82 332	58 750	59 368
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		125 370	99 724	101 354

IFRS 16 -standardin käyttöönotto lisäsi 30.9.2019 tilanteessa aineellisia hyödykkeitä 26 493 tuhannella eurolla, laskennallisia verosaamisia 59 tuhannella eurolla, pitkäaikaisia rahoitusvelkoja 20 290 tuhannella eurolla ja lyhytaikaisia rahoitusvelkoja 6 500 tuhannella eurolla. Lisäksi vaikutus tilikauden tulokseen oli -238 tuhatta euroa.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

tuhatta euroa	Liitetieto	Osakepääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2018		80	39 025	-346	38 759
IFRS 2 standardimuutos				24	24
Oma pääoma 1.1.2018		80	39 025	-323	38 783
Tilikauden tulos				2 064	2 064
Tilikauden laaja tulos				2 064	2 064
Liiketoimet omistajien kanssa:					
Osakepalkkiojärjestelmä	3.0			127	127
Oma pääoma 30.9.2018		80	39 025	1 868	40 974
Oma pääoma 1.1.2018		80	39 025	-346	38 759
IFRS 2 standardimuutos				24	24
Oma pääoma 1.1.2018		80	39 025	-323	38 783
Tilikauden tulos				3 254	3 254
Tilikauden laaja tulos				3 254	3 254
Liiketoimet omistajien kanssa:					
Osakepalkkiojärjestelmä	3.0			-51	-51
Oma pääoma 31.12.2018		80	39 025	2 880	41 986
Oma pääoma 1.1.2019		80	39 025	2 880	41 986
Tilikauden tulos				2 380	2 380
Tilikauden laaja tulos				2 380	2 380
Liiketoimet omistajien kanssa:					
Osakepalkkiojärjestelmä	3.0			97	97
Maksetut osingot	5.2			-1 425	-1 425
Oma pääoma 30.9.2019		80	39 025	3 932	43 038

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

tuhatta euroa	Liitetieto	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Liiketoiminnan rahavirrat				
Tilikauden tulos		2 380	2 064	3 254
Oikaisut:				
Poistot ja arvonalentumiset	2.3	10 108	4 397	5 951
Muut liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa		91	151	-49
Rahoituskulut, netto		1 365	990	1 368
Tuloverot		1 060	861	869
Käyttöpääoman muutokset				
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	4.0	-495	231	1 879
Vaihto-omaisuuden muutos	4.0	-213	-464	-66
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	4.0	1 057	-785	585
Maksetut korot		-1 059	-592	-822
Muut rahoituserät, netto		-146	-230	-331
Maksetut tuloverot		-238	-388	454
Liiketoiminnasta kertynyt nettorahavirta		13 909	6 235	13 092
Investointien rahavirrat				
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankinta	6.1	-763	-4 820	-5 484
Aineettomien hyödykkeiden hankinta	6.1	-266	-1 113	-1 232
Liiketoiminnan hankinnat vähennettynä hankituilla rahavaroilla		-1 467	-1 683	-1 775
Lainasaamisten takaisinmaksut		3	27	30
Investointeihin käytetty nettorahavirta		-2 493	-7 589	-8 461
Rahoituksen rahavirrat				
Pitkäaikaisten lainojen nostot	5.1	0	1 950	1 950
Lyhytaikaisten lainojen nostot	5.1	7 000	0	0
Lainojen takaisinmaksut	5.1	-12 000	0	0
Vuokrasopimusvelkojen lyhennykset		-5 262	-246	-350
Maksetut osingot		-1 425	0	0
Rahoitukseen käytetty nettorahavirta		-11 687	1 704	1 600
Rahavarojen nettovähennys(-)/lisäys				
Rahavarat tilikauden alussa		11 937	5 706	5 706
Rahavarat tilikauden lopussa		11 666	6 056	11 937

IFRS 16 -standardin käyttöönotolla oli tammi-syyskuussa 2019 liiketoiminnan rahavirtaan 5 084 tuhannen euron vaikutus ja rahoituksen rahavirtaan -5 084 tuhannen euron vaikutus.

1 Yleiset tiedot

1.1 *Laatimisperusta*

Laatimisperusta

Silmäaseman osavuositiedot on laadittu (IAS) 34 Osavuosikatsaukset -standardin ja Silmäaseman vuoden 2018 tilinpäätöksessä esitettyjen laatimisperiaatteiden mukaan huomioiden tilikauden 2019 alusta voimaan tulleet standardimuutokset. Uuden IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin vaikutus on kuvattu liitetiedossa 5.3. Muilta osin Silmäaseman laatimisperiaatteissa ei ole tapahtunut muutoksia katsauskauden aikana.

Osavuositiedot eivät sisällä kaikkia vuoden 2018 konsernitilinpäätöksessä esitettyjä liitetietoja ja täten niitä tulee lukea yhdessä vuoden 2018 konsernitilinpäätöksen kanssa.

Silmäaseman hallitus on hyväksynyt nämä osavuositiedot kokouksessaan 7.11.2019. Näitä osavuositietoja ei ole tilintarkastettu.

Osavuositietoja laadittaessa tehdyt kirjanpidolliset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Osavuositietojen laatiminen edellyttää, että johto tekee kirjanpidollisia arvioita ja harkintaan perustuvia ratkaisuja sekä oletuksia, jotka vaikuttavat laadintaperiaatteiden soveltamiseen ja varojen, velkojen, tuottojen ja kulujen kirjanpitoarvioihin. Toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja ratkaisuista.

Arvioita ja ratkaisuja käydään läpi säännöllisesti. Arvioiden muutokset esitetään sillä kaudella, jona muutos tapahtuu, jos muutos vaikuttaa vain yhteen kauteen. Jos se vaikuttaa sekä tarkasteltavana olevaan kauteen että tuleviin kausiin, muutokset esitetään tarkasteltavana olevalla kaudella ja tulevilla kausilla.

Näiden osavuositietojen laatimisen yhteydessä johdon tekemät merkittävät konsernin laadintaperiaatteisiin ja keskeisimpiin epävarmuustekijöihin liittyneet arviot ovat samoja, joita sovellettiin konsernitilinpäätöksessä 2018. Lisäksi uuden IFRS 16 -standardin soveltaminen on edellyttänyt johdolta merkittävää harkintaa vuokrasopimuksista kirjattavien omaisuus- ja velkaerien suuruuteen vaikuttavia tekijöitä määriteltäessä. Tätä harkintaa kuvataan tarkemmin liitetiedossa 5.3.

2 Toiminnan tulos

2.1 Raportoitavat segmentit

Silmäasema raportoi liiketoimintansa kahden liiketoimintasegmentin alla yhdenmukaisesti johdon raportoinnin kanssa ja raportoi segmenttien tunnusluvuina liikevaihtoa, oikaistua käyttökateä, käyttökateä, oikaistua liiketulosta ja liiketulosta.

Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto -segmentti vastaa Silmäaseman optisen vähittäiskaupan liiketoiminnasta. Segmenttiin kuuluvat myös silmälääkäri- ja optikkopalvelut sekä työnäkemisen palvelut.

Silmäklinikat-segmentti vastaa Silmäaseman silmänsairaalapalveluista. Palvelut koostuvat silmäkirurgisista leikkauksista, silmälääkärien ja optikkojen vastaanotokäynneistä, silmätutkimuksista, silmäluomileikkauksista ja silmien alueen pientoimenpiteistä.

	7–9/2019				1–9/2019			
tuhatta euroa	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
Liikevaihto	21 999	7 505		29 504	70 549	25 687		96 236
Oikaistu käyttökate	3 744	860		4 604	12 247	3 342		15 589
Oikaisut	-269	-62	-132	-462	-483	-62	-132	-677
Käyttökate	3 476	798	-132	4 142	11 764	3 280	-132	14 912
Poistot	-2 563	-819		-3 382	-7 500	-2 608		-10 108
Oikaistu liiketulos	1 340	41		1 381	4 995	734		5 730
Oikaisut	-427	-62	-132	-621	-732	-62	-132	-925
Liiketulos	913	-21	-132	760	4 264	672	-132	4 804

	7–9/2018				1–9/2018			
tuhatta euroa	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
Liikevaihto	19 823	7 069		26 892	64 067	26 452		90 520
Oikaistu käyttökate	1 758	389		2 147	5 098	3 132		8 230
Oikaisut	985	-93		892	290	-201	-8	82
Käyttökate	2 743	296		3 039	5 388	2 931	-8	8 312
Poistot	-898	-621		-1 519	-2 607	-1 790		-4 397
Oikaistu liiketulos	872	-232		639	2 521	1 342		3 863
Oikaisut	973	-93		880	259	-201	-8	51
Liiketulos	1 845	-325		1 520	2 781	1 141	-8	3 914

	1–12/2018			
tuhatta euroa	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
Liikevaihto	87 970	34 903		122 873
Oikaistu käyttökate	7 657	4 107		11 765
Oikaisut	45	-179	-188	-322
Käyttökate	7 702	3 928	-188	11 443
Poistot	-3 541	-2 410		-5 951
Oikaistu liiketulos	4 147	1 697		5 844
Oikaisut	15	-179	-188	-352
Liiketulos	4 162	1 518	-188	5 492

IFRS 16 -standardin käyttöönotolla oli tammi-syyskuussa 2019 optisen kaupan ja silmäterveyshuollon käyttökatteeseen 4 949 tuhannen euron ja oikaistuun käyttökatteeseen 4 752 tuhannen euron vaikutus sekä liiketulokseen ja oikaistuun liiketulokseen 168 tuhannen euron vaikutus. Vaikutus silmäklinikoiden käyttökatteeseen ja oikaistuun käyttökatteeseen oli 847 tuhatta euroa sekä liiketulokseen ja oikaistuun liiketulokseen 49 tuhatta euroa.

Käyttökateen ja liikutuloksen oikaisu on esitetty alla olevissa taulukoissa.

7-9/2019				
tuhatta euroa	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
Oikaistu käyttökate	3 744	860	0	4 604
Päätyneitä työsuhteita koskevat poikkeukselliset maksut	-116	-62		-178
Suljettuihin toimipaikkoihin liittyvät erät	-91			-91
ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvät erät	-62			-62
Poikkeukselliset asiantuntijakulut			-132	-132
Muutokset ehdollisissa lisäkauppahinnoissa				0
Oikaisut	-269	-62	-132	-462
Käyttökate	3 476	798	-132	4 142
Oikaistu liikutulos	1 340	41	0	1 381
Päätyneitä työsuhteita koskevat poikkeukselliset maksut	-116	-62		-178
Suljettuihin toimipaikkoihin liittyvät erät	-220			-220
ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvät erät	-92			-92
Poikkeukselliset asiantuntijakulut			-132	-132
Oikaisut	-427	-62	-132	-621
Liikutulos	913	-21	-132	760

1-9/2019				
tuhatta euroa	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
Oikaistu käyttökate	12 247	3 342	0	15 589
Päätyneitä työsuhteita koskevat poikkeukselliset maksut	-225	-62		-287
Suljettuihin toimipaikkoihin liittyvät erät	-91			-91
ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvät erät	-190			-190
Poikkeukselliset asiantuntijakulut	22		-132	-109
Oikaisut	-483	-62	-132	-677
Käyttökate	11 764	3 280	-132	14 912
Oikaistu liikutulos	4 995	734	0	5 730
Päätyneitä työsuhteita koskevat poikkeukselliset maksut	-225	-62		-287
Suljettuihin toimipaikkoihin liittyvät erät	-288			-288
ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvät erät	-241			-241
Poikkeukselliset asiantuntijakulut	22		-132	-109
Oikaisut	-732	-62	-132	-925
Liikutulos	4 264	672	-132	4 804

7-9/2018				
tuhatta euroa	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
Oikaistu käyttökate	1 758	389	0	2 147
Päätyneitä työsuhteita koskevat poikkeukselliset maksut	-247	-93		-340
ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvät erät	1 256			1 256
Liiketoiminnan yrityskauppoihin liittyvät erät	-7			-7
Poikkeukselliset asiantuntijakulut	-16			-16
Oikaisut	985	-93	0	892
Käyttökate	2 743	296	0	3 039
Oikaistu liiketulos	872	-232	0	639
Päätyneitä työsuhteita koskevat poikkeukselliset maksut	-247	-93		-340
ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvät erät	1 244			1 244
Liiketoiminnan yrityskauppoihin liittyvät erät	-7			-7
Poikkeukselliset asiantuntijakulut	-16			-16
Oikaisut	973	-93	0	880
Liiketulos	1 845	-325	0	1 520

1-9/2018				
tuhatta euroa	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
Oikaistu käyttökate	5 098	3 132	0	8 230
Päätyneitä työsuhteita koskevat poikkeukselliset maksut	-411	-201		-611
Kansainvälistymiskonseptin rakentamiskulut	-64			-64
ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvät erät	913		-6	907
Liiketoiminnan yrityskauppoihin liittyvät erät	-59			-59
Poikkeukselliset asiantuntijakulut	-89		-2	-91
Oikaisut	290	-201	-8	82
Käyttökate	5 388	2 931	-8	8 312
Oikaistu liiketulos	2 521	1 342	0	3 863
Päätyneitä työsuhteita koskevat poikkeukselliset maksut	-411	-201		-611
Kansainvälistymiskonseptin rakentamiskulut	-64			-64
ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvät erät	882		-6	876
Liiketoiminnan yrityskauppoihin liittyvät erät	-59			-59
Poikkeukselliset asiantuntijakulut	-89		-2	-91
Oikaisut	259	-201	-8	51
Liiketulos	2 781	1 141	-8	3 914

1-12/2018

	Optinen kauppa ja silmätervey- denhuolto	Silmäklinikat	Kohdistamattomat	Konserni
tuhatta euroa				
Oikaistu käyttökate	7 657	4 107	0	11 765
Päätyneitä työsuhteita koskevat poikkeukselliset maksut	-518	-177		-694
Kansainvälistymiskonseptin rakentamiskulut	-64			-64
Konsernin yritysjärjestelyjen asiantuntijakulut	-2	-3	-174	-179
ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvät erät	846		-14	832
Liiketoiminnan yrityskauppoihin liittyvät erät	-63			-63
Poikkeukselliset asiantuntijakulut	-154			-154
Oikaisut	45	-179	-188	-322
Käyttökate	7 702	3 928	-188	11 443
Oikaistu liiketulos	4 147	1 697	0	5 844
Päätyneitä työsuhteita koskevat poikkeukselliset maksut	-518	-177		-694
Kansainvälistymiskonseptin rakentamiskulut	-64			-64
Konsernin yritysjärjestelyjen asiantuntijakulut	-2	-3	-174	-179
ALV-käsittelyn muutoksiin liittyvät erät	816		-14	803
Liiketoiminnan yrityskauppoihin liittyvät erät	-63			-63
Poikkeukselliset asiantuntijakulut	-154			-154
Oikaisut	15	-179	-188	-352
Liiketulos	4 162	1 518	-188	5 492

2.2 Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot

Silmäasema tarjoaa asiakkailleen kaikki näkemisen tuotteet ja palvelut: optiset tuotteet, optikkopalvelut, silmätautien erikoislääkäripalvelut, silmäkirurgiset palvelut ja silmälaboratoriopalvelut. Palvelut ovat asiakkaan tavoitettavissa laajan myymälä- ja sairaalaverkoston kautta. Silmäasema-ketjussa oli Suomessa 30.9.2019 yhteensä 161 toimipaikkaa (30.9.2018: 172), joista omia myymälöitä oli 130 (30.9.2018: 140) ja silmäsaaraloita 13 (30.9.2018: 14). Ketjuyrityksien myymälöitä oli 18 (30.9.2018: 18). Virossa oli 8 (30.9.2018: 10) optista myymälää.

Liiketoiminnan muut tuotot koostuvat saaduista vakuutuskorvauksista sekä toimipaikkoihin liittyvistä muista vuokratuotoista.

Konsernin liikevaihto jakautuu seuraavasti

	7-9/2019			7-9/2018		
	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Konserni	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Konserni
tuhatta euroa						
Tuotemyynti	18 578		18 578	16 714		16 714
Palvelumyynti	3 160	7 505	10 664	2 852	7 069	9 921
Rojaltit	262		262	258		258
Yhteensä	21 999	7 505	29 504	19 823	7 069	26 892

	1-9/2019			1-9/2018			1-12/2018		
	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Konserni	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Konserni	Optinen kauppa ja silmäterveydenhuolto	Silmäklinikat	Konserni
tuhatta euroa									
Tuotemyynti	59 618		59 618	53 886		53 886	74 218		74 218
Palvelumyynti	10 217	25 687	35 904	9 507	26 452	35 959	12 892	34 903	47 794
Rojaltit	714		714	674		674	861		861
Yhteensä	70 549	25 687	96 236	64 067	26 452	90 520	87 970	34 903	122 873

Liiketoiminnan muut tuotot

tuhatta euroa	7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Vakuutuskorvaukset	0	0	7	0	0
Muut vuokratuotot	4	1	9	30	38
Yhteensä	4	1	16	30	38

2.3 Liiketoiminnan kulut

tuhatta euroa	7-9/ 2019	Osuus liike- vaihdosta	7-9/ 2018	Osuus liike- vaihdosta	1-9/ 2019	Osuus liike- vaihdosta	1-9/ 2018	Osuus liike- vaihdosta	1-12/ 2018	Osuus liike- vaihdosta
Materiaalit ja palvelut										
Ostot tilikauden aikana	7 112	24,1 %	6 257	23,3 %	23 642	24,6 %	21 726	24,0 %	29 089	23,7 %
Varastojen muutos	6	0,0 %	378	1,4 %	-196	-0,2 %	-404	-0,4 %	-36	0,0 %
Ulkopuoliset palvelut	5 546	18,8 %	5 147	19,1 %	18 471	19,2 %	18 132	20,0 %	24 303	19,8 %
Yhteensä	12 663	42,9 %	11 782	43,8 %	41 917	43,6 %	39 454	43,6 %	53 357	43,4 %
Henkilöstökulut	8 026	27,2 %	7 121	26,5 %	25 022	26,0 %	24 336	26,9 %	32 474	26,4 %
Liiketoiminnan muut kulut										
Vuokratulot	108	0,4 %	1 921	7,1 %	330	0,3 %	5 702	6,3 %	7 657	6,2 %
Markkinointikulut	1 407	4,8 %	1 390	5,2 %	4 809	5,0 %	4 706	5,2 %	6 289	5,1 %
Ylläpito-, IT-, laite- ja kalustokulut	1 764	6,0 %	1 704	6,3 %	5 139	5,3 %	4 896	5,4 %	6 749	5,5 %
Muut liikekulut	1 397	4,7 %	-63	-0,2 %	4 123	4,3 %	3 143	3,5 %	4 943	4,0 %
Yhteensä	4 676	15,9 %	4 951	18,4 %	14 400	15,0 %	18 447	20,4 %	25 638	20,9 %
Poistot hyödykeryhmittäin										
Aineelliset hyödykkeet	3 002	10,2 %	1 211	4,5 %	9 015	9,4 %	3 513	3,9 %	4 765	3,9 %
Aineettomat hyödykkeet	380	1,3 %	308	1,1 %	1 092	1,1 %	884	1,0 %	1 185	1,0 %
Yhteensä	3 382	11,5 %	1 519	5,6 %	10 108	10,5 %	4 397	4,9 %	5 951	4,8 %

Silmäaseman henkilöstökulut olivat tammi-syyskuussa hieman vertailuvuotta suuremmat, mutta henkilöstökulut suhteessa liikevaihtoon laskivat. Vuokratulujen väheneminen johtuu uuden IFRS 16 -standardin mukaisesta raportointitavasta, jonka vaikutus vuokratuluihin tammi-syyskuussa 2019 oli 5,8 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan kuluissa oli vertailukaudella tammi-syyskuussa mukana 1,3 miljoonaa euroa tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia kuluja, mutta myös 1,2 miljoonaa euroa tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia tuottoja liittyen pääasiassa muuttuneeseen arvonlisäverokäsittelyyn sekä päätyneisiin työsuhteisiin. Tammi-syyskuun 2019 kulut sisältävät 0,9 miljoonaa euroa tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia kuluja liittyen pääasiassa muuttuneeseen arvonlisäverokäsittelyyn, suljettuihin myymälöihin sekä päätyneisiin työsuhteisiin.

2.4 Osakekohtainen tulos

	7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Laimentamaton osakekohtainen tulos					
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto (tappio) (tuhatta euroa)	186	901	2 380	2 064	3 254
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana, laimentamaton	14 248 805	14 248 805	14 248 805	14 248 805	14 248 805
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa)	0,01	0,06	0,17	0,14	0,23
Laimennettu osakekohtainen tulos					
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto (tappio) (tuhatta euroa)	186	901	2 380	2 064	3 254
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana, laimennettu	14 248 805	14 248 805	14 248 805	14 248 805	14 248 805
Laimennettu osakekohtainen tulos (euroa)	0,01	0,06	0,17	0,14	0,23

IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus osakekohtaiseen tulokseen tammi-syyskuussa 2019 oli -0,02 euroa.

3 Henkilöstö

Silmäaseman omista myymälöissä, silmäsaaraloissa ja liiketoiminnan tuessa työskenteli syyskuun lopussa 2019 yhteensä 773 henkilöä, joista kaksi optikkoa oli ammatinharjoittajia. Yhteensä Silmäasema-ketjussa ja Silmäasema-konsernissa työskenteli lisäksi 299 lääkärinä.

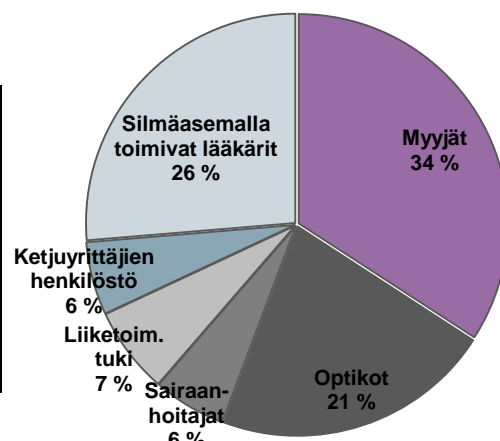
Silmäasemalla toimivat lääkärit tuottavat lääkäripalveluita Silmäasemalle työsuhteessa, alihankintana tai toimivat itsenäisenä ammatinharjoittajina Silmäaseman toimintajärjestelmän alaisina. Ammatinharjoittajina toimiville lääkäreille maksetut palkkiot ja toimitiloista perityt vuokrat esitetään tuloslaskelman Materiaalit ja palvelut -ryhmässä.

Henkilöstö

Silmäasema-ketjun ja -konsernin henkilöstö**	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Myyjät	388	354	341
Optikot	245	236	216
Sairaanhoitajat	64	68	62
Liiketoiminnan tuki	76	72	63
Ketjuyrityksien henkilöstö	64	64	64
Silmäasemalla toimivat lääkärit	299	316	321
Yhteensä	1 136	1 110	1 067
Työsuhteessa oleva henkilökunta*	797	768	723

* Ei sisällä pitkillä poissaoloilla olevia työntekijöitä.

** Raportointitavan muutoksen vuoksi henkilöstömäärät eroavat aiemmin raportoiduista luvuista.

Henkilöstökulut

tuhatta euroa	7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Palkat ja palkkiot	6 447	5 665	20 187	19 223	26 063
Eläkekulut	1 087	1 058	3 450	3 556	4 685
Osakepalkkiojärjestelmä	37	35	97	127	-51
Muut henkilöstökulut	455	362	1 288	1 430	1 776
Yhteensä	8 026	7 121	25 022	24 336	32 474

Osakepalkkiojärjestelmä

Silmäaseman osakepalkkiojärjestelmän tavoitteena on sitouttaa avainhenkilöitä toteuttamaan yhtiön pitkän aikavälin strategisia tavoitteita. Osakepalkkiojärjestelmässä on kolme kolmen vuoden ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2017–2019, 2018–2020 ja 2019–2021. Silmäaseman hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja kullekin kriteerille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmän mahdollinen palkkio perustuu Silmäasema-konsernin kumulatiiviseen osakekohtaiseen tulokseen. Mahdollinen palkkio kultakin ansaintajaksolta maksetaan ansaintajakson päättymistä seuraavana vuonna osittain Silmäaseman osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta avainhenkilölle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja.

Tarkastelukauden lopussa osakepalkkiojärjestelmän ansaintajakson 2017-2019 kohderyhmään kuului 12 henkilöä, joille maksettavien palkkioiden yhteismäärä on enintään 38 978 osaketta ja ansaintajakson 2018–2020 kohderyhmään kuului 12 henkilöä, joille maksettavien palkkioiden yhteismäärä on enintään 55 434 osaketta. Ansaintajakson 2019–2021 kohderyhmään kuului tarkastelukauden lopussa 21 henkilöä, joille maksettavien palkkioiden yhteismäärä on enintään 145 901 osaketta. Järjestelmään on ansaintajaksolle 2019–2021 varattu yhteensä 156 176 Silmäaseman osaketta.

Vuoden 2018 lopussa kaikki osakepalkkiojärjestelmästä kumulatiivisesti aiheutuneet kustannukset ja velka (liittyen ansaintajaksoihin 2017-2019 ja 2018-2020) on kumottu kirjanpidossa, koska palkkioiden maksun toteutuminen määritellyillä kriteereillä näyttää erittäin epätodennäköiseltä. Tilannetta seurataan ja tarpeen vaatiessa velkaa ja kustannuksia tullaan kirjaamaan uudelleen, mikäli kriteerien täyttyminen alkaisi näyttää todennäköiseltä. Tammi-syyskuussa aiheutunut kustannus, 97 tuhatta euroa liittyen ansaintajaksoon 2019-2021, on kirjattu henkilöstökuluihin.

4 Käyttöpääoma

Silmäasema varmistaa optimaalisen käyttöpääoman myyntisaamisten ja ostovelkojen kierrolla ja vaihto-omaisuuden määrällä. Liiketoiminnan luonteesta johtuen käyttöpääoman käyttö on tehokasta.

tuhatta euroa	Liitetieto	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Vaihto-omaisuus		7 632	7 817	7 419
Myyntisaamiset ja muut saamiset		3 817	4 949	3 319
Ostovelat ja muut velat*		19 708	16 981	18 216
Yhteensä		-8 259	-4 216	-7 478

* Ostovelat ja muut velat, korkojaksotukset eliminoitu. Eliminoitujen korkokulut olivat 14 tuhatta euroa 30.9.2019 (18 tuhatta euroa 30.9.2018 ja 14 tuhatta euroa 31.12.2018)

5 Pääomarakenne

5.1 Pääoman hallinta ja nettovelat

Konsernin pääoman, joka sisältää nettovelan ja oman pääoman, hallinnan tavoitteena on turvata toiminnan jatkuvuus ja ylläpitää optimaalista tuottoa osakkeenomistajille. Johto pyrkii säilyttämään optimaalisen pääoma- ja rahoitusrakenteen pääomakustannusten alentamiseksi.

Pääomarakenteen säilyttämiseksi tai muuttamiseksi konserni voi muuttaa osakkeenomistajille maksettavien osinkojen määrää tai laskea liikkeeseen uusia osakkeita.

Pääoman seurannassa Silmäasema käyttää tunnuslukuina nettovelan määrää, korollisen nettovelan ja oikaistun käyttökateen suhdetta sekä nettovelkaantumisastetta (gearingia).

- Nettovelat = lyhyt- ja pitkäaikaiset rahoitusvelat – rahavarat
- Nettovelan ja oikaistun käyttökateen suhde = Nettovelat / oikaistu käyttökate
- Oikaistu käyttökate = Käyttökate - Oikaisut
- Nettovelkaantumisaste (Gearing) = Nettovelka / Oma pääoma yhteensä

Konsernin nettovelka-asema

tuhatta euroa	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Pitkäaikaiset rahoitusvelat			
Pankkilainat	0	37 244	37 283
Vuokrasopimusvelat	20 416	169	150
Ehdolliset kauppahintavelat	223	845	549
Muut velat	0	43	0
Pitkäaikaiset rahoitusvelat yhteensä	20 638	38 300	37 982
Lyhytaikaiset rahoitusvelat			
Pankkilainat	27 485		
Yritystodistukset	5 000		
Vuokrasopimusvelat	6 712	227	224
Ehdolliset kauppahintavelat	561	1 462	1 684
Muut velat	0	7	4
Lyhytaikaiset rahoitusvelat yhteensä	39 757	1 696	1 913
Rahoitusvelat yhteensä	60 396	39 996	39 895
Vähennetään rahavarat	-11 666	-6 056	-11 937
Nettovelat	48 729	33 940	27 957
Koronvaihtosopimukset			
Pitkäaikaiset	0	82	79
Lyhytaikaiset	138	123	119
Koronvaihtosopimukset yhteensä	138	205	198
Tunnusluvut			
Nettovelat / Oikaistu käyttökate*	2,5	3,1	2,4
Nettovelkaantumisaste	113,2 %	82,8 %	66,6 %

*) Oikaistu käyttökate Q3-2019 on laskettu 12 kk arvona sisältäen Q1-Q3/2019 ja Q4/2018 toteumat.

Oikaistu käyttökate Q3-2018 on laskettu 12 kk arvona sisältäen Q1-Q3/2018 ja Q4/2017 toteumat.

** IFRS 16 -standardin käyttöönotto lisäsi 30.9.2019 tilanteessa pitkäaikaisia rahoitusvelkoja 20 290 tuhannella eurolla ja lyhytaikaisia rahoitusvelkoja 6 500 tuhannella eurolla.

Kauden tapahtumat

Tammi-syyskuun 2019 aikana lyhennettiin pankkilainaa 10,0 miljoonaa euroa. Silmäasema allekirjoitti 17.4.2019 sopimuksen kotimaisesta 100 miljoonan euron yritystodistusohjelmasta, jonka puiteissa voidaan laskea liikkeelle alle vuoden mittaisia yritystodistuksia. Kesäkuussa laskettiin liikkeelle yhteensä 7,0 miljoonan arvosta yritystodistuksia, joista 2,0 miljoonaa maksettiin takaisin syyskuussa.

Osavuositukauden 2019 aikana ei ollut kovenanttirikkomuksia.

tuhatta euroa	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Vuokranmaksun vakuudet			
Pankkitalletukset vuokranmaksun vakuutena **	471	367	408
Pankkitakaukset vuokranmaksun vakuutena	1 528	1 442	1 458
Pankkitakauslimiitti kaupallisiin takauksiin	1 800	1 500	1 500
- josta käytössä	1 528	1 442	1 458
* Lainat esitetty lainan kokonaismäärällä			
** Sisältyy muihin lyhytaikaisiin saamisiin. Talletus vapautuu Silmäaseman käyttöön kun vuokrasopimus päättyy			

Silmäasemalla ei ollut 30.9.2019 tilanteessa eikä vertailukausilla velkoja, joiden vakuutena on yritys kiinnityksiä, osakkeita tai muita vakuuksia.

5.2 Oma pääoma

Osakkeiden lukumäärän muutokset:

Osakemäärä	Ulkona olevat osakkeet (kpl)
Osakemäärä 1.1.2018	14 248 805
Osakemäärä 30.9.2018	14 248 805
Osakemäärä 31.12.2018	14 248 805
Osakemäärä 30.9.2019	14 248 805

Silmäasemalla on yksi osakelaji ja jokaisella osakkeella on sama oikeus osinkoon. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Kaikki liikkeelle lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti ja niillä ei ole nimellisarvoa. Konsernin hallussa ei ole yhtiön omia osakkeita. Varsinaisessa yhtiökokouksessa 10.4.2019 päätettiin maksaa osinkoa tilikaudelta 1.1.-31.12.2018 0,10 euroa osakkeelta, yhteensä 1,4 miljoonaa euroa. Osinko maksettiin 23.4.2019 osakkeenomistajalle, joka oli osingonmaksun täsmäytyspäivänä 12.4.2019 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

5.3 Vuokrasopimukset

Silmäasema toimii vuokratiloissa ja vuokraveloitteet koostuvat pääasiassa Silmäaseman toimipisteiden ja toimistotilojen tulevista vuokrista. Vuokrasopimukset tehdään joko toistaiseksi voimassaolevina tai määräaikaisina. Mymälöiden osalta määräaikaisten vuokrasopimusten kestot ovat tyypillisesti 3–5 vuotta ja sairaalalayksiköiden osalta 5–20 vuotta. Ennen vuotta 2019 kaikki toimitilasopimukset ja osa muista vuokrasopimuksista oli luokiteltu operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi, jolloin vuokratulot esitettiin tuloslaskelmassa vuokrasopimuksen voimassaoloaikana.

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin käyttöönoton myötä 1.1.2019 alkaen vuokrattu omaisuus esitetään käyttöoikeusomaisuuseränä ja vastaavana vuokrasopimusvelkana alkaen siitä hetkestä, kun vuokrattava omaisuus on yhtiön käytössä. Maksettavat vuokrat kohdistetaan vuokrasopimusvelan lyhennyksiksi ja rahoituskuluiksi. Käyttöoikeusomaisuus poistetaan vuokrasopimuksen voimassaoloajan kuluessa tasapoistoina.

Silmäasema on ottanut IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin käyttöön 1.1.2019 alkaen takautuvasti siten, että vertailutietoja ei ole oikaistu, vaan standardin soveltamisen aloittamisesta aiheutuneet vaikutukset on kirjattu avaavan taseen 1.1.2019 oikaisuksi. Käyttöoikeusomaisuuserää ja vastaavaa vuokrasopimusvelkaa laskettaessa lähtökohtana on ollut yhtiön voimassaolevien vuokrasopimusten pohjalta jälkiviisautta käyttäen tekemä arvio vuokrasopimusten kestosta ja mahdollisten jatko-optioiden käyttämisestä.

Käyttöoikeusomaisuuserän suuruus vastaa tulevien vuokramaksujen nykyarvoa. Diskonttaus korkona on käytetty yhtiön arvioimaa lisäluoton korkoa, koska vuokrasopimusten sisäinen korko ei ole ollut helposti määritettävissä. Lisäksi yhtiö on soveltanut standardin sallimaa käytännön apukeinoa ja käyttänyt samaa diskonttauskorkoa ominaispiirteiltään samankaltaisiin vuokrasopimuksiin. Sovellettujen diskonttokorkojen painotettu keskiarvo 30.9.2019 on 2,5%.

Vuokrasopimuksiin sisältyy ehtoja, jotka mahdollistavat sopimusten jatkamisen kuluvan sopimuskauden jälkeen tai niiden päättämisen ennen sopimuskauden loppua. Johto käyttää merkittävää harkintaa määritellään vuokrasopimusten kestoa ja näiden optioiden hyödyntämistä. Harkintaan vaikuttavat toimitilojen vuokrasopimusten kohdalla muun muassa toimipaikan nykyinen ja historiallinen kannattavuus, tulevaisuuden näkymät, sijainti, kunto ja henkilöstön saatavuus. Vuokrasopimusten tilannetta tarkastellaan johdon toimesta tarpeen vaatiessa ja arvioita muutetaan, mikäli olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Yhtiöllä on vähäinen määrä toimitilojen vuokrasopimuksia, joissa vuokran määrä perustuu kyseisen toimipaikan liikevaihtoon. Näiden sopimusten osalta vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan kuluiksi lukuun ottamatta minimivuokraveloitetta, jonka osalta kirjataan käyttöoikeusomaisuus ja vuokrasopimusvelka vastaavasti kuin muiden sopimusten kohdalla.

Yhtiö on sitoutunut yhteen vielä alkamattomaan vuokrasopimukseen koskien tulevaisuudessa avattavaa liiketilaa.

Avaavaan taseeseen 1.1.2019 kirjatut oikaisut on esitetty kootusti alla:

tuhatta euroa	
Aineelliset hyödykkeet	
Käyttöoikeusomaisuus - toimitilat ja varastot	28 659
Käyttöoikeusomaisuus - muut*	196
Käyttöoikeusomaisuus yhteensä	28 855
Pitkäaikaiset velat	
Vuokrasopimusvelka	22 207
Lyhytaikaiset velat	
Vuokrasopimusvelka	6 648
Vuokrasopimusvelka yhteensä	28 855

*Muuhan käyttöoikeusomaisuuteen sisältyy mm. ajoneuvoja, autopaikkoja ja valomainoksia.

IFRS 16 -standardin käyttöönoton johdosta tehdyllä laskentaperiaatteiden muutoksella on huomattava vaikutus moniin tunnuslukuihin. Uusi laskentatapa muun muassa pienentää vuokratulujakausta tammi-syyskuun tarkastelujaksolla 5,8 miljoonaa euroa ja lisää poistoja 5,6 miljoonaa euroa. Alla on esitetty 30.9.2019 tunnusluvut puhdistettuina standardin vaikutuksesta.

IFRS 16 -standardin vaikutus tunnuslukuihin 30.9.2019

tuhatta euroa	IFRS 16 mukana	Ilman IFRS 16 vaikutusta
Käyttökate	14 912	9 116
Oikaistu käyttökate	15 589	9 990
Liiketulos	4 804	4 587
Oikaistu liiketulos	5 730	5 512
Tulos ennen veroja	3 440	3 737
Tilikauden tulos	2 380	2 617
Osakekohtainen tulos (EPS) laimentamaton, eur	0,17	0,18
Nettovelat	48 729	21 939
Nettovelat / Oikaistu käyttökate (leverage)	2,5	1,6
Nettovelkaantumisaste (gearing)	113,2 %	51,0 %
Omavaraisuusaste	35,5 %	44,0 %
Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROCE)	4,5 %	5,0 %
Oman pääoman tuotto-% (ROE)	5,6 %	6,2 %

Taseeseen sisältyy vuokrasopimuksiin liittyviä omaisuus- ja velkaeriä seuraavasti:

tuhatta euroa	30.9.2019	30.9.2018*	31.12.2018*
Käyttöoikeusomaisuus - toimitilat ja varastot	26 061		
Käyttöoikeusomaisuus - IT-laitteet	243	331	316
Käyttöoikeusomaisuus - muut**	325	82	73
Käyttöoikeusomaisuus yhteensä	26 630	413	389
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	100	1	1
Pitkäaikainen vuokrasopimusvelka	20 416	169	150
Lyhytaikainen vuokrasopimusvelka	6 712	227	224
Vuokrasopimusvelka yhteensä	27 127	396	374
Laskennalliset verovelat yhteensä	0	4	4

* Vertailuajankohdilta on esitetty IAS 17:n mukaisesti raportoitujen rahoitusleasingsopimuksen tiedot.

** Muuhun käyttöoikeusomaisuuteen sisältyy mm. ajoneuvoja, autopaikkoja ja valomainoksia.

Alla on esitetty taseen ulkopuoliset vuokrasopimusvastuut:

tuhatta euroa	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Toimitilojen vuokrasopimuksista johtuvat vastuut			
Yhden vuoden kuluessa	0	6 739	6 699
Vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	0	12 054	10 961
Yli viiden vuoden kuluttua	0	1 392	1 235
Yhteensä	0	20 185	18 895

6 Muut erät

6.1 Operatiiviset investoinnit*

tuhatta euroa	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Aineelliset hyödykkeet	763	4 820	5 484
Aineettomat hyödykkeet	266	1 113	1 232
Yhteensä	1 029	5 933	6 716

*) Operatiiviset investoinnit ovat konsernin rahavirtalaskelmassa esitetyt aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden hankintojen määrät.

Silmäaseman merkittävimmät investoinnit tammi-syyskuussa liittyivät pääasiassa toimitilojen remontointiin ja kalustehankintoihin. Vertailukauden investoinnit liittyvät uuden silmäsaairaan ja seitsemän myymälän avaamiseen sekä myymälöissä tehtyihin remonteihin.

6.2 Lähipiiritiedot

Johdon ja hallituksen osakeomistukset

Omistajaryhmä	Omistusosuus 30.9.2019	Omistusosuus 30.9.2018
Hallituksen jäsenet *)	3,16 %	3,71 %
Toimitusjohtaja **)	0,12 %	0,09 %
Yhtiön johtoon kuuluvat avainhenkilöt *)	1,44 %	0,95 %
Yhteensä	4,72 %	4,75 %

*) Sisältäen yhtiön hallitukseen kuuluvat hallituksen jäsenet sekä johdon ja heidän läheiset perheenjäsenensä sekä näiden määräysvallassa olevat yritykset. Hallituksen ja johdon omistuksella ei ole vapaakirjautumisaikaa.

***) 30.9.2018 toimitusjohtaja oli Anu Kankkunen, 30.9.2019 toimitusjohtaja oli Jussi Salminen.

Johdon ja hallituksen palkat ja palkkiot

tuhatta euroa	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Toimitusjohtajan palkat ja palkkiot			
Palkat, palkkiot ja etuudet	185	192	252
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	0	20	20
Yhteensä	185	212	272
Johtoryhmän palkat ja palkkiot (ilman toimitusjohtajaa)			
Palkat, palkkiot ja etuudet	414	489	600
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	52	50	50
Yhteensä	466	539	649
Hallituksen palkat ja palkkiot	124	131	171
Johto ja hallitus yhteensä	776	883	1 093

Yhdelle hallituksen jäsenelle on lisäksi maksettu lääkäripalkkioita tavanomaisin ehdoin. Lisäksi yhden hallituksen jäsenen osittain omistamalta yritykseltä on tammi-syyskuun 2019 aikana ostettu arvoltaan vähäinen määrä konsultointipalveluita tavanomaisin ehdoin.

6.3 Konserniyhtiöt

Emoyritys	Emoyrityksen ja konsernin omistusosuus (%)			Pääasiallinen toiminta
	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018	
Silmäasema Oyj				Holding-yhtiö
Tytäryhtiöt	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018	
Silmäasema Optikka Oy	100 %	100 %	100 %	Optinen vähittäiskauppa
Silmäasema Sairaala Oy	100 %	100 %	100 %	Silmäsairaalatoiminta
Via Healthcare Group Oy	fuusioitu	100 %	100 %	Erikoissairaanhoidon lääkäripalvelut, talous- ja hallintopalveluiden tuottaminen lääkäreille (fuusioitu 1.3.2019 Silmäasema Sairaala Oy:öön)
Tallinna Optika Oü	100 %	100 %	100 %	Optinen vähittäiskauppa

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERIAATTEET

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Silmäasema esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja lisätietona IFRS-standardien mukaisesti laadituissa konsernin tuloslaskelmissa, konsernin taseissa ja konsernin rahavirtalaskelmissa esitetyille tunnusluvuille. Silmäaseman näkemyksen mukaan vaihtoehtoiset tunnusluvut antavat merkittävää lisätietoa Silmäaseman toiminnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahavirroista ja ovat usein analyttikojen, sijoittajien ja muiden tahojen käyttämiä.

Silmäasema esittää oikaistun käyttökateen sekä oikaistun liiketuloksen, joista se on oikaissut olennaiset tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavat erityiserät eri kausien välistä vertailukelpoisuutta parantaakseen. Myyntikate, oikaistu käyttökate ja oikaistu liike-tulos esitetään IFRS:n mukaisesti laaditussa konsernin tuloslaskelmassa esitetyjä tunnuslukuja täydentävinä tunnuslukuina, sillä ne lisäävät Silmäaseman näkemyksen mukaan ymmärrystä Silmäaseman liiketoiminnan tuloksesta. Myös nettovelka, nettovelka/oikaistu käyttökate, nettovelkaantumisasiaste, omavaraisuusaste, sijoitetun pääoman tuotto ja oman pääoman tuotto esitetään täydentävinä tunnuslukuina, sillä ne ovat Silmäaseman näkemyksen mukaan hyödyllisiä mittareita Silmäaseman kyvystä saada rahoitusta ja maksaa velkojaan. Lisäksi operatiiviset investoinnit, yrityskaupainvestoinnit ja investoinnit yhteensä antavat lisätietoja Silmäaseman liiketoiminnan rahavirtaan liittyvistä tarpeista.

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei tulisi tarkastella erillisenä IFRS:n mukaisista tunnusluvuista tai IFRS:n mukaisesti määriteltyjä tunnuslukuja korvaavina tunnuslukuina. Kaikki yhtiöt eivät laske vaihtoehtoisia tunnuslukuja yhdenmukaisella tavalla, ja siksi Silmäaseman vaihtoehtoiset tunnusluvut eivät välttämättä ole vertailukelpoisia muiden yhtiöiden esittämien samannimisten tunnuslukujen kanssa.

LIKEVAIHTO

Vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu, prosenttia

12 kk auki olleiden toimipaikkojen vertailukelpoisen myynnin kasvu. Toimipaikka lasketaan vertailukelpoiseksi virallisesta avaamiskaudesta lähtien (esim. maaliskuussa 2018 avattu myymälä lasketaan vuoden 2019 LFL-kasvuun maaliskouluuun ajalta).

TULOSLASKELMA

Myyntikate

(Liikevaihto + Liiketoiminnan muut tuotot - Materiaalit ja palvelut) / Liikevaihto

Käyttökate

Liiketulos + Poistot

Oikaistu käyttökate

Käyttökate – Oikaisut

Oikaistu liike-tulos

Liiketulos – Oikaisut

Osakekohtainen tulos

Tilikauden voitto omistajille / Keskimääräinen ulkona olevien osakkeiden painotettu laimentamaton osakeantikorjattu lukumäärä tilikauden aikana

RAHOITUKSEN TUNNUSLUVUT

Nettovelat

Pitkäaikaiset rahoitusvelat + Lyhytaikaiset rahoitusvelat - Rahavarat

Nettovelat / Oikaistu käyttökate

Nettovelat / Oikaistu käyttökate¹⁾

Nettovelkaantumisasiaste

Nettovelat / Oma pääoma

Omavaraisuusaste

Oma pääoma / (Taseen loppusumma – Saadut ennakot)

Sijoitetun pääoman tuotto-%

(Tilikauden tulos + Rahoituskulut + Verot) / (Oma pääoma²⁾ + Pitkä- ja lyhytaikaiset rahoitusvelat²⁾

Oman pääoman tuotto-%

Tilikauden tulos / Oma pääoma²⁾

INVESTOINNIT

Operatiivinen

Rahavirtalaskelman aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden hankinta

Yrityskaupat

Rahavirtalaskelman liiketoiminnan hankinnat vähennettynä hankituilla rahavaroilla

HENKILÖSTÖ KAUDEN LOPUSSA

FTE – työsuhhteessa oleva henkilökunta

Yhtiön työsuhhteessa olevien työntekijöiden lukumäärä kauden lopussa kokoaikaisiksi muutettuna

TOIMIPAIKAT (KPL)

Myymälät – omat

Silmäaseman omien myymälöiden lukumäärä kauden lopussa

Myymälät – ketju

Silmäaseman ketjuyrittäjien myymälöiden lukumäärä lopussa

Silmäklinikat

Silmäaseman omien silmäklinikoiden lukumäärä kauden lopussa

MYNNIN VOLYYMI KPL – OMAT TOIMIPAIKAT

Mydyt silmälasit

Omissa myymälöissä mydyt silmälasit

Mydyt aurinkolasit

Omissa myymälöissä mydyt aurinkolasit

1) Oikaistu käyttökate Q3-2019 on esitetty 12 kk arvona sisältäen Q4/2018 ja Q1-Q3/2019 toteumat. Oikaistu käyttökate Q3-2018 on esitetty 12 kk arvona sisältäen Q4/2017 ja Q1-Q3/2018 toteumat.

2) Kauden alkamispäivän ja päättymispäivän keskiarvo